

Ekonomická zpráva

1. Výnosy

Celkové výnosy bez neinvestičního příspěvku zřizovatele byly plánovány na 72 645 tis. Kč. V průběhu roku, tak jak se zvyšovala především návštěvnost, jsme celkový rozpočet výnosů upravili až na 84 838 tis. Kč. Takto upravený rozpočet byl pak splněn na 100%, což proti roku 2005 představuje pokles o 6%. V této souvislosti je nutno zmínit, že náš původní předpoklad snížení tržeb proti roku 2005 byl dvojnásobný, tedy o cca 12–15%, jako důsledek očekávané návštěvnosti 930–980 tis. návštěvníků. Nejpodstatnější částí výnosů jsou tržby ze vstupného, které dosáhly 68,5 mil. Kč, a pokrývají tak 35,5% celkových nákladů. Další významnou složkou výnosů jsou konkrétně určené dary, které byly svou výší 5 826 tis. Kč splněny na 97,1% z plánovaných 6 mil. Kč, ale to jen díky tomu, že v závěru roku poskytnuté dary na krmivo nemohly být do konce roku spotřebovány, a část z nich tak zůstala ve výnosech příštích období.

Mezi ostatní výnosy patří především:

- a) pronájem ploch v areálu zoo 1 074 tis. Kč
- b) tržby za přepravu 75 tis. Kč
- c) tržby za prodané propagační zboží 332 tis. Kč
- d) aktivace DHM 85 tis. Kč
- e) úroky 268 tis. Kč
- f) použití fondu odměn 5 293 tis. Kč
- g) ostatní výnosy 1 829 tis. Kč
- h) tržby z prodeje materiálu 625 tis. Kč

Do ostatních výnosů byla záúčtována i oprava odpisů z předchozích let ve výši 1 524 tis. Kč (chyba programu Gordic).

Neinvestiční příspěvek zřizovatele na provoz, poskytnutý ve výši 101 500 tis. Kč, byl čerpán na 99 338 tis. Kč, tj. 97,9%, úspora tedy činí 2 162 tis. Kč.

Neinvestiční prostředky z dotace MŽP ve výši 8 204 tis. Kč byly až na 191,- Kč vyčerpány.

Projekt JPD 3:

Celkem byly pro tento projekt schváleny prostředky ve výši 517,6 tis. Kč v tomto členění:

zdroj	částka v Kč	poznámka
MHMP	108 400	UR č. 1039 z 20. 6. 2006
SR	168 500	UR č. 1596 z 10. 10. 2006
EU	240 700	UR č. 1596 z 10. 10. 2006
Celkem	517 600	

Tyto prostředky byly čerpány takto:

zdroj	plán v Kč	skutečnost v Kč	rozdíl
MHMP	108 400	108 400	0
SR	168 490	223 656,79	55 166,79
EU	240 700	319 507,70	78 807,70
Celkem	517 590	651 564,49	133 974,49

Rozdíl je zúčtován jako pohledávka za SR, resp. EU, a bude řešen v rámci rozpočtových úprav projektu v roce 2007.

2. Náklady

Celkově se náklady proti roku 2005 snížily o 4%. Ve schváleném rozpočtu byly plánovány ve výši 173 645 tis. Kč, v průběhu roku byl pak plán upraven až na 195 060 tis. Kč. Takto upravený plán byl dodržen na 99%, tj. na 193 032 tis. Kč.

Spotřebované nákupy:

Celkově tyto náklady klesly proti roku 2005 o 7%, upravený rozpočet ve výši 50 329 tis. Kč byl splněn na 96,2%, tj. 48 415 tis. Kč.

a1) spotřeba materiálu

Proti roku 2005 byla tato spotřeba nižší o 8%. Schválený rozpočet 19 530 tis. Kč byl upraven na konečných 26 894 tis. Kč a to především přidělem dotace MŽP na krmivo a materiál (7 294,4 tis.Kč) a části dotace na projekt JPD 3 (120 tis. Kč).

V analytickém sledování klesla spotřeba základního materiálu ze 7 091 tis. Kč v roce 2005 na 6 013 tis. Kč. Jeho relativně vysoká spotřeba je dána především tím, že díky výhodným maržím u dlouhodobých dodavatelů byl používán i při opravách zajišťovaných externě, čímž se cena těchto oprav snížila. V průběhu roku byla provedena výraznější úprava rozpočtu těchto nákladů u DDHM a to z 1 600 tis. Kč na 2 610 tis. Kč především v důsledku potřeby vybavit nově zprovozněný objekt technického zázemí II skladovou a kancelářskou technikou a obnovy výpočetní techniky.

V porovnání s rokem 2005 došlo u řady položek k nižšímu čerpání (tis. Kč):

položka	2005	2006	rozdíl
kancelářský materiál	512	471	-8 %
propagační materiál	869	694	-20 %
PHM	1 419	1 269	-10 %
nákup zvířat	1 995	1 075	-46 %
ochranné pracovní pomůcky	1 194	336	-72 %
DDHM 1÷3 tis. Kč	878	309	-65 %
DDHM 3÷40 tis. Kč	3 849	2 302	-40 %

Úspora nákladů na PHM je důsledkem zprovoznění vlastní čerpací stanice na naftu i absolutního snížení počtu ujetých km všemi dopravními prostředky (328 tis. km/365 tis. km).

a2) spotřeba energie:

– Elektrická energie: Na těchto nákladech se projevilo jak zvýšení ceny, tak i skutečnost, že v průběhu roku 2005 otevřené pavilony byly v provozu již po celý rok a navíc zima 2005/2006 byla nadprůměrně dlouhá. Náklady tak proti roku 2005 stouply o 20%, z 10 963 tis. Kč na 13 156 tis. Kč (ve fyzických jednotkách je to růst ze 7,3 mil. kWh na 7,5 mil. kWh).

– Vodné a stočné: Tyto náklady naopak klesly ze 4 643 tis. Kč v roce 2005 na 3 156 tis. Kč, tj. o 32% jako důsledek efektivnějšího využívání zdrojů vody z vlastních vrtů, vltavské vody i absolutním snížením spotřeby (pitná voda 109 tis. m³/122 tis. m³).

– Plyn: Meziročně vzrostly náklady z 1 739 tis. Kč na 2 475 tis. Kč, tj. o 42%. Tento nárůst je důsledkem celoročního provozu pavilonu Indonéská džungle, technického zázemí I. a v závěru roku i technického zázemí II. Stejně jako u el. energie se i u nákladů na spotřebu plynu projevila dlouhotrvající zima.

3. Služby:

Náklady na služby byly v roce 2006 o 17 111 tis. Kč nižší než v roce 2005. Razantní snížení těchto nákladů je odrazem skutečnosti, že rokem 2005 byla v podstatě dokončena popovodňová obnova zahrady, čímž došlo k výraznému zlepšení stavebně technického stavu staveb a budov, komunikací a technického stavu strojů, zařízení a technologického vybavení budov v souvislosti se zvýšenou péčí o tento majetek.

Běžné opravy a udržování:

Tyto náklady klesly z 26 328 tis. Kč v roce 2005 na 12 738 tis. Kč, tj. o 52%.

– Budovy a stavby: Původní rozpočet 5 mil. Kč byl v průběhu roku snížen na 3,150 mil. Kč a takto upravený rozpočet byl dodržen. Z rozsáhlejších oprav bylo provedeno:

oprava venkovních voliér PVKŠ	420 tis. Kč
oprava zasíťování voliéry levhartů	168 tis. Kč
oprava pláště budovy údržby	363 tis. Kč
oprava zdi a mříží ve výběhu slonů	195 tis. Kč
oprava čerpací studny vč. ocel. konstrukce	130 tis. Kč

– Komunikace: Proti roku 2005 se náklady snížily z 2 685 tis. Kč na 1 777 tis. Kč, tj. o 34%. Byla provedena oprava komunikace u pavilonu kočkovitých šelem (240 tis. Kč), pavilon Sečuán, venkovní expozice hrochů a v okolí lanovky (173 tis. Kč), oprava zámkové dlažby v zázemí Afrického domu (340 tis. Kč), panelové plochy v zázemí Bosna (181 tis. Kč) a odstavných ploch v dolní části zahrady (351 tis. Kč).

– Dopravní prostředky: Celkové náklady nepřekročily upravený rozpočet ve výši 670 tis. Kč a jsou proti roku 2005 nižší o 120 tis. Kč.

– Stroje a zařízení: Proti roku 2005 se tyto náklady snížily z 1 999 tis. Kč na 1 642 tis. Kč. Nejnáročnější byly opravy vstupních turniketů (141 tis. Kč), opravy tepelných čerpadel (164 tis. Kč), vzduchotechniky, MaR a rozvaděče v pavilonu Indonéská džungle (234 tis. Kč). Kromě toho byla prováděna běžná údržba a opravy

elektrocentrál, rozhlasového zařízení, kotlů, kamerového systému, výtahů a ostatního strojního vybavení.

– Ostatní opravy: Tyto náklady se snížily z 5 032 tis. Kč v roce 2005 na 2 550 tis. Kč v roce 2006. V rámci této položky byla provedena např.:

oprava informačních prvků a dekorací v návštěvnických částech pavilonů;

oprava venkovního osvětlení v areálu a přednáškovém sále;

oprava silových elektrorozvodů a ovládání vrtů užitkové vody;

oprava oplocení (Dětská zoo, losi, vlci, žirafy, dětská tramvaj, Dobřejov);

oprava závěsných zařízení na krmné špalky v pavilonu slonů;

opravy elektroinstalačních, telefonních, optických, vodoinstalačních a topných rozvodů;

opravy a údržba EZS, hasících přístrojů a náradí;

– Údržba pozemků a porostů: Tato položka rozpočtu zaznamenala v roce 2006 pokles proti předchozímu roku o 62% (ze 7 462 tis. Kč na 2 813 tis. Kč). Je to dáno tím, že v roce 2006 jsme neotvírali nové pavilony a venkovní expozice jako v roce předchozím. Přesto bylo nutno pokračovat v obnově zeleně a dokončit některé práce, které v roce 2005 navrhla ve svém posudku odborná firma. Za zmínku stojí: provedení terénních úprav za seníkem (196 tis. Kč);

obnova zeleně v expozici pekari páskovaných (168 tis. Kč);

zdravotní řezy, kácení a ošetřování stromů ve vybraných lokalitách – např. kapybary, gorily, svah pod lanovkou – (617 tis. Kč);

výsadby nových stromů (785 tis. Kč).

průběžně byla prováděna údržba trávníků a keřů v celém areálu zahrady.

Chovatelství - přehledy

K 31. 12. 2006 BYLO V ZOO PRAHA CHOVÁNO:

Celkem / 4825 zvířat / 652 druhy

Z toho

Savci / 1180 / 167

Ptáci / 1366 / 265

Plazi / 792 / 116

Obojživelníci / 55 / 7

Ryby, paryby / 1 / 1

Bezobratlí / xx / 32

ÚSPĚŠNĚ BYLO V ROCE 2006 ODCHOVÁNO:

Celkem 830 mláďat

Z toho

Savci 375

Ptáci 251

Plazi 179

Srovnání stavu zvířat v posledních letech

(počet jedinců / počet druhů)

2000: 1712 / 392

2001: 1981 / 415

2002: 1989 / 362

2003: 1886 / 424

2004: 3829 / 532

2005: 4562 / 630

2006: 4825 / 652

ZOO PRAHA CHOVÁ:

162 druhy zařazené do Červeného seznamu ohrožených druhů (IUCN Red List)

51 druh zařazený do evropských záchranných programů (EEP)

51 druh vedený v mezinárodních plemenných knihách (ISB)

48 druhů vedených v evropských plemenných knihách (ESB)

46 druhů zařazených mezi kriticky ohrožené a zvláště chráněné druhy fauny ČR

246 druhů vedených v seznamu CITES

ZOO PRAHA VEDE:

Mezinárodní plemennou knihu leguána kubánského

Mezinárodní plemennou knihu koně Převalského

Evropské plemenné knihy hroznýšovce kubánského, orlície bornejské a želvy černavé

Evropskou plemennou knihu ocelota stromového

Evropskou plemennou knihu supy mrchožravého

ZOO PRAHA JE ČLENEM:

EEP – European Endangered Species Program

EAZA – European Association of Zoos and Aquaria
WAZA – World Association of Zoos and Aquariums
UCSZ – Unie českých a slovenských zoologických zahrad
ISIS – International Species Information Program
IZE – International Association of Zooeducators
EARAZA – Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria
EEKMA – European Elephant Keepers and Managers Association
CBSG – Conservation Breeding Specialist Group
WWT – Wildfowl Wetland Trust (Flamingo Specialist E-Group)
DOG – Deutsche Ornithologische Gesellschaft
National Geographic Society
Deutsche Gesellschaft für Säugetierkunde
Loro Parque Foundation
Gharial Multi-Task Force
Herpetologist' League
Asian Turtle Conservation Network
European Forum for Reptiles and Amphibians
TAG pro chov obojživelníků a plazů (předseda RNDr. Ivan Rehák, CsC.)
TAG pro chov koňovitých (člen výboru RNDr. Evžen Kůs)
TAG pro chov kočkovitých šelem (člen komise RNDr. Pavel Brandl, PhD)
TAG pro chov orlosupů bradatých a supů hnědých (člen komise RNDr. Karel Pithart)

ZOO PRAHA SPOLUPRACUJE S:

IUCN – International Union for Conservation of Nature and Natural Resources
FRHP – Foundation for Przewalski's Horses, Nizozemsko
IZY – International Zoo Yearbook, Velká Británie
Biosférickou rezervací Askania Nova, Ukrajina
ITG – International Tachi Group

Chovatelství - ptáci

K 31. 12. 2006 BYLO V ZOO PRAHA CHOVÁNO:

Celkem / 4825 zvířat / 652 druhy

Z toho

Savci / 1180 / 167

Ptáci / 1366 / 265

Plazi / 792 / 116

Obojživelníci / 55 / 7

Ryby, paryby / 1 / 1

Bezobratlí / xx / 32

ÚSPĚŠNĚ BYLO V ROCE 2006 ODCHOVÁNO:

Celkem 830 mlád'at

Z toho

Savci 375

Ptáci 251

Plazi 179

Srovnání stavu zvířat v posledních letech

(počet jedinců / počet druhů)

2000: 1712 / 392

2001: 1981 / 415

2002: 1989 / 362

2003: 1886 / 424

2004: 3829 / 532

2005: 4562 / 630

2006: 4825 / 652

ZOO PRAHA CHOVÁ:

162 druhy zařazené do Červeného seznamu ohrožených druhů (IUCN Red List)

51 druh zařazený do evropských zachovných programů (EEP)

51 druh vedený v mezinárodních plemenných knihách (ISB)

48 druhů vedených v evropských plemenných knihách (ESB)

46 druhů zařazených mezi kriticky ohrožené a zvláště chráněné druhy fauny ČR

246 druhů vedených v seznamu CITES

ZOO PRAHA VEDE:

Mezinárodní plemennou knihu leguána kubánského

Mezinárodní plemennou knihu koně Převalského

Evropské plemenné knihy hroznýšovce kubánského, orlície bornejské a želvy černavé

Evropskou plemennou knihu ocelota stromového

Evropskou plemennou knihu supa mrchožravého

ZOO PRAHA JE ČLENEM:

EEP – European Endangered Species Program

EAZA – European Association of Zoos and Aquaria

WAZA – World Association of Zoos and Aquariums
UCSZ – Unie českých a slovenských zoologických zahrad
ISIS – International Species Information Program
IZE – International Association of Zooeducators
EARAZA – Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquaria
EEKMA – European Elephant Keepers and Managers Association
CBSG – Conservation Breeding Specialist Group
WWT – Wildfowl Wetland Trust (Flamingo Specialist E-Group)
DOG – Deutsche Ornithologische Gesellschaft
National Geographic Society
Deutsche Gesellschaft für Säugetierkunde
Loro Parque Foundation
Gharial Multi-Task Force
Herpetologist' League
Asian Turtle Conservation Network
European Forum for Reptiles and Amphibians
TAG pro chov obojživelníků a plazů (předseda RNDr. Ivan Rehák, CsC.)
TAG pro chov koňovitých (člen výboru RNDr. Evžen Kůs)
TAG pro chov kočkovitých šelem (člen komise RNDr. Pavel Brandl, PhD)
TAG pro chov orlosupů bradatých a supů hnědých (člen komise RNDr. Karel Pithart)

ZOO PRAHA SPOLUPRACUJE S:

IUCN – International Union for Conservation of Nature and Natural Resources
FRHP – Foundation for Przewalski's Horses, Nizozemsko
IZY – International Zoo Yearbook, Velká Británie
Biosférickou rezervací Askania Nova, Ukrajina
ITG – International Tachi Group

Chovatelství - savci (kromě kopytníků)

V roce 2006 byla stavební aktivita na chovatelském úseku II. poměrně nízká. Byly dokončeny voliéry pro chov malých kočkovitých šelem v PVKŠ a rozběhla se rekonstrukce výběhů pro hyeny čabrakové a stavba další expozice lemurů. Rozmnožovalo se celkem 48 druhů zvířat, chov 4 druhů byl ukončen (mirikina *Aotus* sp., pískomil mongolský *Meriones unguiculatus*, bodlinatka Hunterova *Acomys cahirinus hunterii*, pískomil tlustý *Psammomys obesus* – tento druh byl pro kolekci zároveň i nový), naopak stav zvířat obohatilo 13 nových taxonů. Na konci roku bylo ve stavu úseku 105 taxonů savců.

V pavilonu Indonéská džungle byla těžištěm odchovů opět noční sekce. Dvakrát se znovu rozmnožovali **kuskusové pozemní** (*Strigoscus gymnotis*), bohužel první mládě uhynulo ve věku tří měsíců. Dvě mláďata odchovali také **kusu liščí** (*Trichosurus vulpecula*). Množství porodů proběhlo i v kolonii **kaloňů egyptských** (*Rousettus aegyptiacus*), která je vzhledem k prostoru a velikosti přesněji neregistrovatelná. Jediné mládě odchovali **klokánci králikovití** (*Bettongia penicillata*), další chov jsme vzhledem k nízké poptávce zastavili. Mládě se po roční přestávce narodilo **outloňům jávským** (*Nycticebus javanicus*), bohužel šlo o jedince velmi drobných rozměrů, o kterého samice nejevila zájem a který se nedožil ani pokusu o umělý odchov. V noční sekci uhynula samice **ovíječe pruhovaného** (*Arctogalidia trivirgata*), a tak tento druh cibetek v závěru roku nahradil pár **ovíječů skvrnitých** (*Paradoxurus hermaphroditus*) původem z Barmy. V pavilonu se rozmnožovaly **tany severní** (*Tupaia belangeri*, 5 mláďat), po úniku několika zvířat i zcela volně v hale. K samici **binturonga** (*Arctictis binturong*) jsme získali další dvě mladá zvířata – samce z pařížského chovu a samici ze zoo v Halle. Bohužel se potvrdilo, že německá a francouzská linie patří k nekompatibilním taxonům, a tak jsme v závěru roku projednali výměnu samic s ostravskou zoo.

V pavilonu Afrika zblízka se rozmnožovaly tradiční druhy. Opět jsme odchovali 5 **damanů kapských** (*Procavia capensis*), 3 **mangusty liščí** (*Cynictis penicillata*), 3 **mangusty trpasličí** (*Helogale parvula* – do reprodukce se zapojily dvě samice, a tak řada mláďat uhynula kvůli nepokoji ve skupině), 2 **komby ušaté** (*Galago senegalensis*), řadu **makiů trpasličích** (*Microcebus murinus*, viz níže) a jednoho **lemura černého** (*Eulemur macaco macaco*). Nedošlo k reprodukci u **medojedů** (*Mellivora capensis*), protože jsme příliš dlouho drželi mladého samce narozeného v roce 2005, takže jsme nemohli spojit chovný pár. Zrušili jsme chov hybridní skupiny **dikobrazů jihoafrických** (*Hystrix africaeaustralis*), naopak obnoven byl chov **fenků** (*Vulpes zerda*). Nové páry jsme v závěru roku sestavili u **bércounů afrických** (*Macroscelides proboscideus*). Rozmnožovali se drobní hlodavci téměř ve všech expozicích, nicméně těžiště chovu probíhalo v zázemí Statek. Nové druhy v kolekci byly **pískomil rudoocasý** (*Meriones libycus*), **pískomil tlustý** (*Psammomys obesus*), **krysa akáciová** (*Thalomys* sp.), **krysa velká** (*Cricetomys emini*) a dosud přesně neurčená **bodlinatka** (*Acomys* sp. nova) ze severní Keni. S výjimkou pískomila tlustého se všechny druhy začaly úspěšně rozmnožovat – zejména u krysy velké jde o vzácný odchov, protože tento druh momentálně není prakticky v chovech evropských zoo zastoupen a v posledních letech se vůbec nerozmnožoval. Dále se úspěšně rozmnožovali: **bodlinatka turecká** (*Acomys cilicicus*), **bodlinatka egyptská tmavá** (*Acomys cahirinus*

cahirinus), **myš zebrovaná** (*Lemniscomys barbarus*), **myš páskovaná** (*Lemniscomys striatus*), **myš travní** (*Arvicanthis abyssinicus/rufescens*), **myš nilská** (*Arvicanthis niloticus*), **pískomil hedvábný** (*Meriones crassus*), **pískomil Shawův** (*Meriones shawii*), **pískomil veverkoocasý** (*Sekeetamys calurus*, včetně jedinců poddruhu *makrami*) a **pískomil kyjochvost** (*Pachyuromys duprasi*). Významným porodem bylo narození dvou mláďat **veverky bušové** (*Paraxerus cepapi*) – nepodařilo se nám najít historický záznam o odchovu tohoto druhu v zoologických zahradách. Mláďata byla úspěšně odchována, bohužel uhynula v průběhu roku v důsledku infekce podmíněné patogenem. Kromě hlodavců se zde rozmnožovaly **vakoveverky létavé** (*Petaurus breviceps*, 7 mláďat) a **maki trpasličí** (spolu s expozicí celkem 9 odchovaných mláďat ze 13 narozených).

Na zázemí „Stáje C“ proběhly historicky nejúspěšnější odchovy drápkatých opic v zoo. Pár **tamarinů žlutorukých** (*Saguinus midas*) zde odchoval dohromady 5 mláďat, což s dalším vrhem mláďat v expozici dává celkový počet 8 odchovaných jedinců. Pozadu nezůstala ani rodina **lvíčků zlatohlavých** (*Leontopithecus chrysomelas*) – chovná samice rodila v tomto roce celkem třikrát a odchovala 4 mláďata. Jsme tak stále jedinou zoo v regionu, kde probíhá úspěšně rozmnožování a odchov lvíčků. V dalším roce však musíme rozmnožování našich zvířat zastavit, vzhledem k množství příbuzných zvířat v celoevropském chovu. V tomto zázemí byly kromě stabilních druhů umístěny také **talapoini severní** (*Miopithecus ogouensis*). Skupinu tří párů jsme získali dílem z plzeňské zoo a dílem od soukromého chovatele. V roce 2007 počítáme s jejich umístěním v „Africe zblízka“, pohromadě s krysami velkými a osináky (*Atherurus*). Dalším novým druhem je samec **pásovice kulovitého** (*Tolypeutes matacus*) z odchovu Zoo Halle, v příštím roce bude umístěn do expozice jihoamerických zvířat v pavilonu goril.

Na rajonu medvědů byl nejvýznamnější změnou příchod rok a půl staré samice **pandy červené** (*Ailurus fulgens*) z chovu zoologické zahrady v Madridu. V roce 2008 by ji měl doplnit nový mladý samec a obě zvířata by tak vytvořila potenciálně chovný pár do budoucnosti. V závěru roku jsme se pokusili alespoň dočasně, na sezonu připouštění, nahradit samcem **medvěda ledního** (*Ursus maritimus*). Partnerská zoo, ze které jsme zvíře zápůjčkou získali, se však rozhodla samce stáhnout zpět do svého chovu dříve, než proběhly u naší samice první říje. Ze skupiny sourozenců **psů pralesních** (*Speothos venaticus*), získaných v předchozím roce z Tierparku Berlín, jsme odeslali dva samce do Kaunasu, samici do německého Bernburgu. Ze zbývajících samic se chceme pokusit vyměnit dvě zvířata s japonskými chovateli za nepřibuzného samce a vytvořit nový chovný pár. Z ostatních druhů šelem v horní části zoo se již tradičně rozmnožovali **vlci eurasijští** (*Canis lupus lupus*, 9 mláďat) a **nosáli červení** (*Nasua nasua*, 4 odchovaná mláďata). V závěru roku jsme přestěhovali všechny **gepardy** (*Acinonyx jubatus*) ze starých výběhů v horní části zoo na odchovnu, kam jsme umístili i mladý pár narozený v JAR deponovaný k nám dočasně od soukromého chovatele. Samec je nepřibuzný s oběma našimi mladými samicemi, se kterými bychom ho chtěli spojit v roce 2007. Staré výběhy byly zbourány a započali jsme s jejich rekonstrukcí na výběhy **hyen čabrakových** (*Parahyaena brunnea*). Samec dovezený v loňském roce z Kronbergu se bohužel ukázal jako zcela nesocializovatelný, jednáme proto o dovozu dvou samic kompatibilních s našimi původními samicemi.

Opět se v horní části zoo rozmnožovaly v rámci chovatelského úseku dva druhy vačnatců – **klokan rudý** a **klokan parma** (*Macropus rufus* a *Macropus parma* po 2 odchovaných mláďatech). Vysoký odchov mláďat měly **mary stepní** (*Dolichotis patagonum*), při dobrém přežívání narozených mláďat (8 odchovaných z 11 živě narozených). Bohužel došlo k úhynu celé skupiny **urzonů kanadských** (*Erethizon dorsatum*, dva dospělé páry), s nejvyšší pravděpodobností vyvolaném nečekanou citlivostí na účinnou složku použitých antiparazitik. Mláďe narozené v roce 2005 jsme však úspěšně předali do chovu Zoo Děčín. Zcela novou aktivitou v horním areálu zoo je pokus o vytvoření volně žijící kolonie **sysla obecného** (*Spermophilus citellus*) na stráni pod budovou Sklenářky, kde se syslové v minulosti vyskytovali. Za přispění společnosti Opavia zde byla vybudována vypouštěcí voliéra, do které jsme v letním období umístili 4 „pilotní“ jedince. Sysli předvedli větší hrabací schopnosti, než jsme očekávali, a alespoň jedno ze zvířat se z voliéry dostalo předčasně vlastními silami. Na jaře 2007 předpokládáme úpravy voliéry a vysazení dalších cca 20 jedinců.

Na úseku horských koz jsme odchováli 15 mláďat **paovců hřivnatých** (*Ammotragus lervia*). Zajímavé je, že některé kozy rodily v roce 2006 dvakrát – sezona jarních porodů 2007 se neobvykle posunula a začala již na konci prosince 2006. O mladé paovce byl nebývalý zájem, celkem jich opustilo zoologickou zahradu v průběhu roku 20. Po třech mláďatech odchováli **kozorožci kavkazští** (*Capra caucasica*) a **tahrři himálajští** (*Hemitragus jemlahicus*). U tahrů jsme se setkali s neobvykle vysokou úmrtností mláďat, která přesáhla 50%. I u tahrů se nám po letech nezájmu podařilo vyexportovat větší počet zvířat – zejména šlo o 9 jedinců do soukromé rezervace v Jordánsku. Ve skupině **makaků magotů** (*Macaca sylvanus*) poprvé odchovály mláďata všechny tři reprodukční samice. Mladí samci narození v předešlém roce byli kastrováni, aby mohli ve skupině zůstat. Problém nadbytečných samců magotů je celoevropského charakteru. Jedna z mladých samic začala opouštět výběh, a proto jsme ji přesunuli do klecového chovu v zoo v Bratislavě.

V pavilonu kočkovitých šelem došlo po dlouhé pauze k reprodukci **tygrů sumaterských** (*Panthera tigris sumatrae*). Samice Madla, která k nám přišla ze zoo ve Wroclawi, v roce 2004 konečně zabřezla. Na rozdíl od wroclawské zoo, kde o tři vrhy mláďat nejevila zájem, se samice zpočátku o narozené mláďe starala. Třetí den však začala opouštět porodnici a mláďe jsme našli se zraněním způsobeným matkou, které nebylo slučitelné se životem. O další rozmnožení této samice se nicméně chceme pokoušet. V průběhu roku jsme konečně dopárovali samici **tygra ussurijského** (*Panthera tigris altaica*) Marylei samcem Mauglisem z plzeňské zoo. V závěru roku se zvířata pokoušela pářit. Nejvýraznější změnou v pavilonu bylo zprovoznění a osídlení nových voliér pro malé kočky. Vedle staré samice **kočky rybářské** (*Prionailurus viverrinus*), která je v pavilonu již od roku 2004, starého páru **levhartů obláčkových** (*Neofelis nebulosa*) a starého páru **jaguarundi** (*Herpailurus yagouarundi*) přibyla první nová zvířata. Je to pár **karakalů** (*Caracal caracal*), mladý samec jaguarundi a zejména mladý, dvouletý pár levhartů obláčkových. Ten se postaral o největší překvapení v závěru roku, kdy zcela nečekaně samice porodila dvě mláďata. Porod byl neočekávaný zejména proto, že obě zvířata od svého příchodu neopouštějí ve dne boudy a do výběhu se pouštějí teprve po setmění. Páření proto nikdo nezaregistroval. Zajímavé je, že po celou dobu odchovu je se samicí v porodní boudě přítomen samec. Odchov mláďat

úspěšně probíhá, naposledy k podobné události došlo v Praze na přelomu šedesátých a sedmdesátých let.

V expozicích primátů v dolní části zoo jsme kromě již zmíněného odchovu tamarínů dosáhli prvního dokončeného odchovu **kotulů veverovitých** (*Saimiri sciureus*). Životaschopná mláďata se ve skupině narodila dvě, bohužel si dominantní samice ke svému mláděti „adoptovala“ ještě druhé. Odchov obou mláďat jednou samicí se podle očekávání nezdařil, jedno odchované mládě je však příslibem pro další sezony. V roce 2006 také premiérově začali venkovní výběh využívat **chápani středoameričtí** (*Ateles geoffroyi*), bez jediného pokusu o únik přes nový typ elektrického ohradníku z kaučukovaných lanek a jemných drátků. V pavilonu goril testy naznačují březost hned dvou samic **gorily nížinné** (*Gorilla gorilla gorilla*) – Kamby a Kijivu. Po celý rok probíhala tvorba nového, většího ostrovního areálu pro lemury vari, protože z dosavadní expozice „Na moruši“ začali lemuři utíkat. V roce 2008 by se zde měly objevit oba druhy – **vari červený** (*Varecia rubra*) i **vari černobílý** (*Varecia variegata*).

Nejvýznamnějším odchovem ve Vodním světě bylo narození historicky prvního mláděte **tapíra jihoamerického** (*Tapirus terrestris*) v pražské zoo. Samice Ivana z jihlavské zoo je prvorodička, a protože jsme neviděli po porodu mládě dlouho sát, začali jsme uvažovat o jeho přikládání k vemenu samice resp. dokrmování. Ivana je natolik klidná, že nám dovolila odstříkat její mléko z vemínka, malý tapír se ale přikládání i dokrmování bránil. Vzhledem k tomu, že jsme zjistili, že přibývá na váze, přerušili jsme neúspěšné přikládání a konečně jsme zaznamenali i sání mláděte. Na konci léta byl pokřtěn jako Heřmánek.

Několik let práce se samicí **hrocha obojživelného** (*Hippopotamus amphibius*) Maruškou konečně přineslo své ovoce. Během předchozích neúspěšných porodů resp. pokusů o odchov u ní vyzrálo mateřské chování a tentokrát narozené mládě odchovala bez komplikací. Dále do pavilonu velkých savců přibyl nový pár tapírů jihoamerických z USA, kteří jsou přínosem nových genů do populace v Evropě. V oddělení **slonů indických** (*Elephas maximus*) došlo k dalším významným technickým úpravám, které významně ovlivňují možnost práce se zvířaty, včetně nekontaktního samce Naing Theina, jejich životní pohodu ve výbězích a v neposlední řadě umožňují přímý chráněný kontakt mezi samcem a samicemi.

RNDr. Pavel Brandl, PhD., kurátor

Chovatelství - savci (kopytníci)

V průběhu roku 2006 bylo na chovatelském úseku kopytníků chováno celkem 38 druhů savců. Ne každý z těchto druhů je však chován v takových podmínkách, aby mohlo docházet k reprodukci. V některých případech se jedná o jednopohlavní skupiny (např. štětkoun kamerunský, antilopa losí, zebra Böhmová, kulan), u jiných druhů byla reprodukce cíleně dočasně pozastavena (např. anoa nížinný či přímorožec beisa), u dalších druhů chybí chovný samec (např. jelen lyrorohý) nebo je ještě příliš mladý (např. bizon). Z počtu 23 reprodukce schopných druhů se jich podařilo rozmnožit celkem 20. Z celkového množství 85 narozených mláďat se konce roku dožilo, ať již v zahradě nebo mimo ni, celkem 56 jedinců (66 %).

Mezi tři největší chovatelské úspěchy bezpochyby patří odchov **puđu jižního** (*Pudu pudu*), **takina indického** (*Budorcas taxicolor*) a **5 žiraf Rothschildových** (*Giraffa camelopardalis rothschildi*).

Ze skupiny koňovitých (*Equidae*) je dlouhodobě chováno 5 druhů. Nejvyšším počtem jedinců je tradičně reprezentován **kůň Převalského** (*Equus przewalskii*), i když v průběhu roku se jejich počet výrazně snížil. Základem pražského expozičního stáda jsou již několik let dvě klisny, kterým se podobně jako v roce minulém narodila dvě hříbata; Uršule klisna Kordula (červen) a Ycory hřebec Kristián (září). Chovný samec Gino, který do zahrady přišel v roce 1998, v červenci „oslavil“ 20. narozeniny. V Praze se stal otcem již 17 hříbat, a tak byl v rámci koordinovaného evropského chovu doporučen k přesunu do jiné zoologické zahrady. Jeho novým působištěm se tak od září stala Zoo Norimberk. Součástí pražské skupiny byla koncem roku ještě dvě hříbata narozená v roce 2005 (Jáson a Jessica). První jarní den proběhla za účasti novinářů oslava narozenin nejstarší žijící klisny koně Převalského, Cilky, která se narodila v roce 1972. Její stav se však v následujících měsících postupně zhoršoval, a tak ve chvíli, kdy její potíže s lokomocí přesáhly snesitelnou mez, nezbylo než přistoupit k euthanasii. Cilka se dožila 34 let, 4 měsíců a 22 dní.

Početní změny nastaly i na chovné stanici v Horním Dobřejově, kde se začátkem roku v oddělených stádech nacházelo 5 hřebců a 14 klisen (jednou z nich je i 31 rok stará Fauna, která se po úhynu Cilky stala nejstarším koněm v našem chovu). Počet klisen na Dobřejově se v průběhu roku snížil na polovinu. První transport proběhl začátkem května, kdy do nově vzniklé přírodní rezervace nedaleko Postupimi odjely 3 mladé klisny. Druhá skupinka, taktéž tříčlenná, našla nový domov v rozlehlé oboře nedaleko jihofrancouzského Thorenc. Posledním, avšak bezpochyby nejvýznamnějším, odchodem byl transport dvouleté Isabely do ukrajinské chovné stanice v Askania Nova. Výměnou za Isabelu jsme totiž získali nového, geneticky velice cenného plemenného hřebce. Lenovi jsou čtyři roky a zatím je umístěn na Dobřejově.

Vzhledem k nulovému zájmu ze strany ostatních chovatelských zařízení zůstává i nadále přerušeno rozmnožování **kiangů** (*Equus kiang holdereri*), jedinou událostí tak byl úhyn nejstarší klisny (22 let) zapříčiněný ireversibilními změnami karpálního kloubu. V chovu tak zůstává 5 klisen a 1 hřebec v Praze a 4 v minulých letech odchovaní samci v Dobřejově. Z podobných příčin je již několik let zastaven i chov **kulanů** (*Equus hemionus kulan*), i když v tomto případě hrají roli i prostorové

důvody. Trojici klisen (nejstarší z nich bylo letos 22 let) opustila pětiletá Adéla, která se zapojí do chovu v Zoo Bratislava.

Ke dvou klisnám **zeber Grévyho** (*Equus grevyi*) se na jaře vrátil hřebec, který byl přes zimu kvůli oddělení mimo expozici. Zdá se, že dočasná separace pomohla snížit míru jeho agresivity, a v průběhu roku tak ve skupině nedocházelo k větším střetům. Ihned po návratu do skupiny se pářil s mladší z klisen Hattie, avšak jak úspěšně, to se dozvíme až v průběhu roku 2007.

Začlenění nového chovného samce **velblouda dvouhrbého** (*Camelus bactrianus*) do skupiny v listopadu 2003 přineslo začátkem roku 2006 první ovoce. Po tříleté pauze se v polovině ledna narodilo první velbloudí mládě, samička Vanda, která by měla brzy nalézt nový domov v košické zoo. Během března se narodila další dvě mláďata (oba samci), avšak ani jedno z nich nepřežilo první měsíc života. Dalším úspěchem byl až červencový porod mladého samečka Vítko, který se stal ve skupině velbloudů také posledním tohoročním přírůstkem. Ve skupině **lam guanako** (*Lama guanicoe*) se stejně jako v roce minulém narodila tři mláďata, tentokrát ale příznivějšího poměru pohlaví – nejednalo o tři samce, ale o dvě samice a jednoho samce. Dva ze samců narozených předešlou sezonu odešli do soukromého chovu, stav ke konci roku tak činil 8 kusů. Chovné stádo **lam alpaka** (*Vicugna pacos*) jsme byli nuceni koncem října přesunout do spodní části areálu zoo, protože do jejich výběhu se kvůli výstavbě nové expozice pro hyeny čabrakové přemístila guanaka. Pouhých pět dní po přestěhování do dětské zoo se jedné ze samic narodilo mládě a druhá ze samic úspěšně porodila o tři týdny později, taktéž samičku. Obě mláďata ve zdraví přežila do konce roku, což je poprvé po čtyřech letech, kdy mládě samičího pohlaví přežilo déle než několik dní.

Ve skupině jelenovitých savců se v roce 2006 objevily výsledky rekonstrukce chovných skupin některých druhů, ke kterým došlo v průběhu roku 2005. Bezpochyby největším úspěchem bylo mládě, které se narodilo v polovině srpna jedné ze dvou samic **pudu jižního** (*Pudu pudu*). Sameček Oliver se stal sice již šestým mládětem pudu narozeným v Zoo Praha, avšak prvním mládětem po deseti letech, které přežilo první týdny života. Jediným stinným dnem v chovu pudu se stal 16. únor, kdy na ledvinové selhání uhynul chovný samec. Po tříleté přestávce se narodila mláďata také u **sobů polárních** (*Rangifer tarandus*). Konce roku se však dožilo až poslední ze tří narozených mláďat (první mládě se narodilo mrtvé a druhé uhynulo v důsledku klepsiellové infekce ve stáří necelých 4 měsíců). Všechna mláďata pocházela od tří původních samic, z nichž jedna uhynula v druhé polovině roku. Čtyři samice, které obohatily skupinu koncem roku 2005, se vzhledem k nízkému věku do reprodukce zatím nezapojily. První přírůstky se chystají i v nově sestavené skupince **jelenů milu** (*Elaphurus davidianus*). Jelen, který se ke dvěma stávajícím laním připojil v srpnu 2005, náležitě využil první období říje a koncem roku 2006 tak bylo již na obou samicích patrné kulatící se břicho i pohyby mláďat.

V chovu **losů evropských** (*Alces alces alces*) bylo koncem roku rekordních 12 kusů. Ve skupině držené na Dobřejově se v polovině května narodili dvojčata, dva samci Guliver a Goliáš. Mládě se narodilo i druhé z dospělých samic, Cassandre. Mladá samička však uhynula záhy po porodu. Ke skupině čtyř samic se začátkem července poprvé připojil nový chovný samec Ruska z Finska. Také samice v pražské expozici

skupině se v polovině roku seznámily s novým samcem. Tím se stal Koloděj, který byl doposud součástí dobřejovské skupiny. Pražské stádo v nové expozici posílila ještě roční samice Šárka, která přišla v září z brněnské zoo.

Beze změn zůstala skupina jelena a tří laní **wapiti manitobských** (*Cervus elaphus manitobensis*) a také skupinka devíti laní **jelena lyrorohého** (*Cervus eldii thamin*). Začátek roku 2007 doufejme přinese nový impuls do chovu těchto exotických jelenů, a to v podobě nového samce ze zoo v Zürichu.

Mezi úspěchy dosažené v roce 2006 bezpochyby patří i po pěti letech první úspěšný odchov **takina indického** (*Budorcas taxicolor taxicolor*), teprve druhý v historii pražského chovu. Druhý březnový den devítiletá samice Nicki (v dřívějších zprávách uváděná pod jménem Kurti) porodila samičku, která byla později vzhledem k bílému zbarvení čela pojmenována Sněhulka. Porod byl zaznamenán i u samice Jiřiny, prvního pražského mláděte. Nejspíš v souvislosti s tím, že se jednalo o její první porod, se mládě ale narodilo předčasně a mrtvé. Součástí skupiny takinů je druhým rokem i mladý chovný samec Micha, který ale zatím stále svým stářím a vzrůstem připomíná spíše další mládě než budoucího vůdce skupiny.

Skupina pěti samic **zubra** (*Bison bonasus*) se v létě dočkala příchodu nového chovného samce, kterým se stal dvouletý Arbo ze zoo v Amsterdamu. Přestože do zahrady dorazil již koncem července, konec roku strávil ještě mimo skupinu na karanténě. Podezření z nákazy paratuberkulózou, které vedlo k tak dlouhé separaci, se naštěstí po opakovaných testech nepotvrdilo, a tak mohl být v prvních dnech roku 2007 konečně zapojen do skupiny. Podobně jako v roce předešlém, i v roce 2006 se populace volně žijících zubrů ve východopolských Bieszczadech dočkala posily z pražské zoo. V rámci projektu „Pomůžete nám zpátky do přírody?“, sponzorovaného společností Opavia, odešla do Polska 30. srpna jednoletá kravka Prvosenka, která byla v listopadu úspěšně vypuštěna z aklimatizační ohrady do volnosti.

Sousední skupina **bizonů** (*Bison bison*) nedoznala kromě odchodu mladého býčka žádných výrazných změn a koncem roku čítala 10 kusů. Zcela beze změn zůstala i skupina dvou samců a dvou samic **anoa nížinných** (*Bubalus depressicornis*), k samici Coře byl však v červnu připuštěn samec Henry, a tak se možná v příštím roce dočkáme dalšího přírůstku.

Tradičně úspěšný je chov pouštních ohrožených antilop **adaxů** (*Addax nasomaculatus*). V průběhu roku se narodili dva samci a dvě samice, jeden ze samců si však brzy po narození způsobil trauma, a tak musel být utracen. Základem skupiny zůstávají čtyři chovné samice a samec, který je podle dostupných údajů nejstarším žijícím samcem adaxe na světě – 6. prosince mu bylo 20 let. Dva z dříve odchovaných samců koncem roku odešli do chovu v Zoo Zagreb a v Zoo Krakow.

Ve stádu dalších pouštních antilop, **přímorožců šavlorohých** (*Oryx dammah*), se narodilo šest mláďat, jedna ze samic v průběhu roku dokonce stihla porodit dvakrát. První dvě narozená mláďata uhynula, tři samci a jedna samice však přežili do konce roku, a tak závěrečný stav činil 12 kusů. Ve skupince **přímorožců beis** (*Oryx gazella beisa*) se letos žádné mládě nenarodilo. Jediná samice, která je našemu samci nepřibuzná, nebyla připuštěna, a to z prostorových důvodů. Kompetice o vnitřní

prostory se snížila až v druhé polovině roku, kdy historicky první odchovaný přímorožec beisa odešel do francouzské Zoo Thoiry samec Stuart narozený v lednu 2005.

Velké množství změn nastalo ve skupině **antilop vraných** (*Hippotragus niger*). V průběhu roku se narodilo celkem 5 mláďat, jedna samice stejně jako v případě přímorožců šavlorohých porodila dokonce dvakrát. Mladá samička, která se narodila 8. března, se stala jubilejním 100. mládětem narozeným v Zoo Praha. Ne všechna mláďata se však dočkala úspěšného odchovu. První tohoroční mládě uhynulo týden po porodu, mladá samice narozená v květnu pak ve stáří necelého měsíce. Úhyny se bohužel nevyhnuly ani dospělým zvířatům, v průběhu roku jsme přišli o dvě chovné samice. Tři z dříve odchovaných zvířat odešla mimo zahradu, dvě samice do chovu do Dvora Králové a tříletý samec Coudy do samčí skupiny v safari Monde Sauvage.

Nejdůležitější událostí v chovu **bong pralesních** (*Boocercus euryceros isaaci*) byl příchod nového chovného samce z Tierparku Berlin. Čtyřletý Piccolo dorazil v polovině září a po dvouměsíční karanténě byl úspěšně přičleněn zatím ke dvěma samicím. O další přírůstky do skupiny se postaraly tři samice, které začátkem roku svorně porodily každá samce. Samec Davy narozený v roce 2003 odešel do zahrady v Ebeltoftu. Stejně jako v roce minulém, starší odchovaná mláďata se na léto přesunula do sousední expozice do společnosti jiných druhů antilop. V letošním roce se jednalo o tři samce.

Pro **sitatungy západoafrické** (*Tragelaphus spekei gratus*) nebyl rok 2006 ve srovnání s předešlým rokem příliš úspěšným. Rok byl poznamenán několika úhyny nově narozených mláďat (3x) i starších zvířat (2x). Odchovat se podařilo 3 samice, tři dříve odchované samice pak odešly do nově zakládaného chovu v maďarském Nyiregyhazi, jeden samec ze samčí skupiny našel nový domov v Zoo Szeged. V dolní části zahrady v areálu Vodního světa je již druhým rokem v provozu expozice mladých samců sitatung, kam jsme z hlavní expozice v horní části zahrady v polovině roku přemístili další tři dospívající kusy. Koncem roku byla skupinka pěti samců doplněna o odchovaného samce **vodušky abok** (*Kobus megaceros*), který se v novém prostoru velice rychle a dobře aklimatizoval. Chov vodušek abok byl poznamenán několika nepříjemnými událostmi. Koncem září v důsledku komplikovaného porodu uhynula první ze tří chovných samic, zachránit se nepodařilo ani mládě. Začátkem listopadu jsme byli nuceni utratit i druhou ze tří dospělých samic, když si neznámým způsobem přivodila komplikovanou, mnohočetnou zlomeninu přední končetiny. Třetí samice začátkem října porodila samce, který se tak stal, společně s již zmíněným zařazením loňského mláděte do skupiny sitatung a s odchodem druhého z loňských mláďat do Zoo Reynou, jediným světlým bodem chovu těchto zajímavých antilop v roce 2006.

Výběh s voduškami abok a přímorožci beisa sdílí i tříčlenná skupinka **buvolců běločelých** (*Damaliscus pygargus phillipsi*), tvořená dvěma mladými samicemi a chovným samcem Billym, který alternuje mezi touto skupinkou a početnější skupinou samic v Africkém panoramatu. Obě samice porodily svá první mláďata, v obou případech se jednalo o samce. Jeden z nich si však ve stáří necelých čtyř měsíců, nejspíš při hravé honičce ve výběhu, způsobil zranění, kterému po několika dnech podlehl. Základem druhé skupiny buvolců je pět dospělých samic, jednu z nich jsme však vzhledem k sílícím pohybovým problémům (ireversibilní

změny na karpálních kloubech) byli nuceni začátkem května utratit. Jediným přírůstkem do skupiny bylo začátkem prosince, v prostorách zimní stáje, narození mladého samce. Během léta byla tato skupinka buvolců součástí expozice Afrického panoramatu, který je největším výběhem pražské zoo. Mezi další tradiční obyvatele tohoto výběhu patří pár **pštrosů afrických** (*Struthio camelus*), skupinka tří klisen **zeber Böhmových** (*Equus quagga boehmi*) a skupinka tří samců adaxů. Poprvé se v africkém výběhu letos objevily skupinky tří samic **antilop losích** (*Taurotragus oryx*), dvě ze Zoo Herberstein a jedna ze Zoo Münster, a čtyř samic **vodušek červených** (*Kobus leche kafuensis*) ze Dvora Králové, ke kterým koncem roku přibyl ještě samec ze Zoo Nyiregyhazi. Výčet zvířat využívajících tento prostor by ale nebyl úplný bez **žiraf Rothschildových** (*Giraffa camelopardalis rothschildi*), které jsou dominantou celého výběhu. Rok 2006 byl ve znamení „populační exploze“, protože začaly rodit samice odpárené novým samcem Johanem. První mládě roku se narodilo 26. ledna samici Kleopatře, avšak v tomto případě byl otcem starý samec Šimon, kterému bylo koncem roku 20 let. Samička Zora, později pokřtěná jako Gábina, se stala jubilejní 50. žirafou narozenou v Zoo Praha. V průběhu roku porodilo dalších pět samic a kromě jednoho mláděte, které uhynulo bezprostředně po porodu, se všechna těší dobrému zdraví. Konec roku tak v africkém pavilonu uvítalo rekordních 15 žiraf – 2 chovné samce, 8 dospělých samic a 5 nově narozených mláďat.

Dalšími tradičními obyvateli Afrického domu jsou dva samci **štětkouna kamerunského** (*Potamochoerus porcus pictus*), kteří od května dostali možnost využívat nově vybudovaný výběh, a **hrabáči** (*Orycteropus afer*). K samici Pietě a jejímu mláděti Dannymu v květnu přibyl i pár doposud chovaný v zázemí – samice Miška a samec Dudley. Miška však zhruba po měsíci odešla k novému samci do Suffolku a její místo zaujala roční samice Quote z holandského Arnhemu. Vzdušný prostor nad expozicí štětkounů a hrabáčů tradičně obývá smíšená skupina sedmi druhů **snovačů** (*Ploceidae*), **vrabců hnědohřbetých** (*Passer luteus*) a **bulbulů zahradních** (*Pycnonotus barbatus*).

Pod správu chovatelského úseku kopytníků patří i **pracoviště karantény**, kterým během roku 2006 prošlo celkem 445 kusů 151 druhu zvířat. Hlavní pracovní náplní tohoto střediska je zajištění předepsané karantény pro zvířata, která do zahrady přicházejí z různých jiných chovatelských zařízení (51 % příchodů v roce 2006). Karanténa má však velký význam i jako útočiště pro živočichy zabavené ČIŽP (23 %) a značnou měrou jsou prostory tohoto pracoviště využívány i pro různá zvířata přímo ze zahrady, která z nejrůznějších důvodů, ať již zdravotních, technických či organizačních, jsou nucena dočasně opustit své expoziční ubikace (21 %). Zbývající procento případů pak vesměs činí příchody handicapovaných zvířat z volné přírody.

Jaroslav Šimek, Ph.D., kurátor

Chovatelství – plazi

Rok 2006 opět překonal loni nastavený rekord naší zoo v počtu rozmnožených plazů. Vylíhla nebo narodila se v něm 302 mláďata 27 druhů. Tento počet již dosahuje více než desetinásobků předpovodňových čísel. Péče a takové množství mláďat představovala pro naše oddělení novou zkušenost i velkou zátěž. Ve všech případech se totiž jedná o umělý odchov, mláďata jsou umísťována mimo ubikace dospělých jedinců a odchovávána ve zvláštních (a v mnoha případech velmi specifických) podmínkách. Proto jsme rádi, že i v kategorii odchov jsme byli úspěšní, úmrtnost mláďat v prvním roce života činila 8,9% (27 ks).

Naším nejtoužebněji očekávaným úspěchem byl odchov **želv černavých** (*Heosemys grandis*). Chovnou skupinu jsme získali ze zachráněného transportu „konzumních“ želv do Hongkongu v roce 2002. Byli jsme pověřeni vedením plemenné knihy tohoto druhu (konkrétně Dr. Rehák) a velmi jsme se snažili vytvořit želvám takové podmínky, v nichž by se rozmnožovaly. První mláďata se sice podařilo vylíhnout v roce 2005, ale byla částečně nebo úplně ochrnutá a v podstatě neživotaschopná. Chovatelská opatření pro novou sezonu tedy zahrnovala výměnu samců u chovné skupiny, léčbu Klebsiellové infekce, desinfekci chovných prostor, kompletní výměnu substrátu i úpravu podmínek v líní. Výsledkem bylo 27 mláďat, vylíhlých v roce 2006. Průběh reprodukčních sezon 2002–2006 ovšem naznačuje, že k úspěchu možná nevedla zmíněná konkrétní opatření, ale pozvolná adaptace chovných želv na správně vytvořené podmínky, respektive jejich velmi pomalé, ale plynulé zotavování z útrap prodělaných při transportech. Tato domněnka je velmi nadějná i pro zbývající druhy želv, které zoo získala při zmíněné záchranné akci. Dalším druhem želv, rozmnoženým poprvé v historii naší zoo (i v rámci ČR) byla **želva**

tlustohrdlá (*Siebenrockiella crassicollis*). Rovněž tyto želvy připutovaly v roce 2002 přes Rotterdam z Hongkongu, jejich zdravotní stav byl ale natolik špatný, že se podařilo zachránit pouze 1 samici a 3 samce. Protože jsme pořízení těchto želv chápali jako závazek pro tento druh, zúčastnili jsme se v roce 2004 dalšího záchranného transportu a další jedince jsme v tomtéž roce přijali do deponace. Skupina byla rozdělena na část expoziční (Indonéská džungle) a na část chovnou, umístěnou v chovatelském zázemí. Chovatelskou část pro vodní želvy v suterénu pavilonu jsme výrazně vylepšili zkonstruováním zkrápěných biologických filtrů. Zdálo se nám totiž, že želvy chované ve sterilních podmínkách za velmi časté výměny vody nebyly v optimálním psychickém ani fyzickém stavu, který by umožňoval reprodukci. Instalace zmíněných filtrů výrazně zlepšila stav všech skupin želv chovaných v zázemí a první mláďě želv tlustohrdlých potvrdilo správnost tohoto kroku. Určitou stagnaci naopak zažívá skupina želv amboinských, kterou se sice již podařilo rozmnožit v letech 2004 a 2005, ale v současnosti v ní chybí zdatný samec. Z pěti „hongkongských“ druhů tedy zatím vzdorují rozmnožení **orlicie bornejské** (*Orlitia bornensis*) a **želvy ostnité** (*Heosemys spinosa*). Oba druhy však v roce 2006 snášely vejce a doufáme, že čas pracuje i k jejich prospěchu a že se rozmnožení v brzké době dočkáme. Radost nám způsobily již druhým rokem i **želvy annámské** (*Mauremys annamensis*). Tento v přírodě prakticky vyhubený druh je zcela odkázan na přežití v lidské péči. Vylíhnutí 7 mláďat v tomto roce spolu s pozitivními výsledky v Munsteru a v Rotterdamu nás vedlo k přesvědčení o nutnosti odborného řízení celoevropského chovu. V roce 2007 bychom proto chtěli požádat o vedení EEP (evropský záchranný program) pro tento druh želv. Další úspěch zaznamenala želví sekce opakováním loňské úspěšné inkubace jihoafrického

poddruhu **želvy pardálí** (*Geochelone p. pardalis*). Ověřili jsme si loni vyvinutou metodiku „startování“ vývoje zárodku prudkým střídáním inkubační teploty a dosáhli jsme vylíhnutí 17 mláďat. Tradičně odchovávaným druhem (od roku 1997) je **želva skalní** (*Malacochersus tornieri*). Letošní 3 mláďata jsou sice rekordem naší zoo, avšak počet ukazuje na přetrvávající potíže zejména v inkubaci vajec tohoto druhu. Doufáme, že zlepšení její metodiky povede k dalšímu nárůstu počtu odchovávaných mláďat. V pavilonu Afrika zblízka pokračovaly v rozmnožování i **pelomedusy africké** (*Pelomedusa subrufa*).

Rok 2006 byl velmi úspěšný i v chovu ještěřů. Jsme velmi rádi, že většina nových nebo rekonstruovaných expozic je nejen atraktivní, ale poskytuje i prostor k plnohodnotnému životu ještěřů včetně rozmnožování. Bez výhrad to platí o expozici „Sonora“ ve vstupu do pavilonu šelem. Obtížně napodobitelné pouštní podmínky se zde podařilo simulovat tak zdárně, že se zde rozmnožily všechny chované samice 3 druhů ještěřů. Konečným výsledkem je tedy 26 mláďat **čukval zavalitých** (*Sauromalus obesus*), 26 vylíhlých **leguánovců obojkových** (*Crotaphytus collaris*) a 17 **leguánků ostnitých** (*Sceloporus magister*). Rovněž velcí karibští leguáni (oba druhy mají evropské plemenné knihy) se zdárně rozmnožují. **Leguánům nosorohým** (*Cyclura cornuta*) se vylíhla 23 mláďata, menší počet (7) mláďat **leguánů kubánských** (*Cyclura nubila*) bohatě vyvažuje rozmnožení nového a v rámci řízeného chovu velmi důležitého páru. Dříve netušenou rozmnožovací schopnost prokazuje samice **varana mangrovového** (*Varanus indicus*). Z jejích 5 ročních snůšek se vylíhla dohromady 34 mláďata. Úspěšnější matkou již je jenom samice **mabuje perlet'ové** (*Mabuya margaritifera*) z pavilonu Afrika zblízka. Její vejce se líhnou s ohromující úspěšností – 35 vajec, 34 mláďat. Nepříliš vydařenou sezonu jsme zaznamenali u **varanů smaragdových** (*Varanus prasinus*). V prvním dnu nového roku se sice vylíhlo jedno mláďe, ale poté uhynula chovná samice (potvrdila tím u nás zaznamenané dožití samic do 10 let) a nově sestavené trio se zatím, vinou samce, reprodukčně neprosadilo. Radost máme i z vylíhnutí 11 mláďat **agamosadních** (*Agama a. dodomae*), které jsou v přírodě velmi hojné, ale v teráriích patří mezi velmi choulostivé a náročné chovance. Chovatelsky ještě náročnější jsou **agamky zajsanské** (*Phrynocephalus melanurus*). Za rozmnožení již druhé generace těchto choulostivých pouštních skřítků v roce 2005 jsme byly odměněni nadací Česká zoo oceněním „Odchovek roku“ a v roce 2006 jsme se opět dočkali 2 mláďat. Nízký počet jedinců zakládajících chov ovšem zavinil spolu s rychlou generační obměnou genetické chátrání naší malé skupinky, které se projevilo mimo nízké líhivosti i tím, že jedno z mláďat byl albín. Bez osvěžení chovu nepřibuznými jedinci je budoucnost tohoto druhu v Zoo Praha nemožná. Hadí kolekce zaznamenala méně odchovů, což je pro nás výzvou do budoucna. Jeden evropský prvoodchov však rozhodně stojí za to. Je jím 6 mláďat ekologicky i etologicky nesmírně zajímavého afrického hada **šípovce nosatého** (*Rhamhiophis rostratus*). Rozmnožení v samičí linii již druhé generace **vejcožroutů rezavých** (*Dasypeltis medici*) poněkud kalí skutečnost, že v průběhu roku uhynula matka 10 mláďat. Radost máme samozřejmě z opětovného narození 4 mláďat **hroznýšovců kubánských** (*Epicrates angulifer*), jimž vedeme prostřednictvím Dr. Reháka EEP. Radost nám dělají i někteří hadi, kteří se nerozmnožují. Největší samice **anakondy velké** (*Eunectes murinus*) měřila v létě 366 cm a vážila 40 kg, což při jejím předpokládaném věku 3 let dává naději na maximální vzrůst kolem 7 metrů.

Velmi zajímavou zkušeností je práce s velkými venkovními výběhy našich plazů a obojživelníků v rámci expozice „Příroda kolem nás“. V zimě 2005/2006 jsme se pokusili zazimovat zvířata přímo v expozici překrytím prostoru geotextilií a velkou vrstvou listů. Tato metoda byla velmi úspěšná a na jaře se ve výběhu rozmnožovali **čolci obecní** (*Triturus vulgaris*) a **ještěrky obecné** (*Lacerta agilis*).

Kolekci plazů se v roce 2006 podařilo obohatit o některé velmi zajímavé druhy. Do deponace k nám byly umístěny od soukromého chovatele 2 samice středoamerické želvy **dlohohlávky mexické** (*Dermatemys mawii*), jedna z nich je k vidění v expozici anakond. V pavilonu Indonéská džungle je zase možné vidět pár **dlohokrček červenobříchých** (*Emydura subglobosa*). Do připravované expozice gaviálů jsou určené skupiny **želv diadémových** (*Hardella thurjii*) a **želv Smithových** (*Pangshura smithii*). Pořízením chovné i expoziční skupiny jedné z nejohroženějších suchozemských želv – **želvy egyptské** (*Testudo kleinmanni*) jsme se přihlásili k jejímu evropskému záchrannému programu (EEP). Tyto želvy budou sdílet expozici v Africe zblízka spolu s bércey a dvěma druhy trnorepů.

Mezi ještěry patří k zajímavým přírůstkům dva druhy **agamek** (*Phrynocephalus mystaceus* a *P. guttatus*). Chtěli bychom využít zkušeností s chovem agamky zajsanské a zařídit pouštní expozici těchto nesmírně zajímavých ještěrů v teráriu. Tu by spolu s nimi měli obývat i **paještěrky stepní** (*Eremias arguta*). Nově jsme ze soukromého chovu pořídili i mladé trio **chameleonů obrovských** (*Furcifer oustaleti*), které se velmi dobře zabydlelo ve vitríně v pavilonu šelem. Dostalo se nám i neobvyklé možnosti alespoň na rok si vyzkoušet chov v Evropě zcela ojediněle chovaných novozélandských **pagekonů skvrnitých** (*Naultinus elegans*). Mezi hady je nejzajímavějším přírůstkem pár mláďat vietnamské **užovky nosaté** (*Rhynchophis boulengeri*), který se vylíhl v ruské Tule.

U některých druhů naopak došlo ke zrušení chovu. Platí to například o 2 druzích anolisů z expozice v restauraci Archa. Prostor se bude v roce 2007 předělávat na expozici žabek. Uhynula nám původní skupina **holaspisů létavých** (*Holaspis guentheri laevis*), tento druh však chceme obnovit. Pravděpodobně definitivní je ukončení chovu **leposcinků Percivalových** (*Acontias percivali*).

Největším negativem, které přinesl rok 2006 chovatelskému oddělení IV. byly opakované krádeže, jimž padly za oběť 2 **krajty zelené** (*Morelia viridis*) a pravděpodobně 10 jedinců evropských suchozemských želv tří druhů.

Čtvrtý chovatelský úsek se spolu s karanténou podílí na provozu **CITES centra** pro zabavené plazy. Rok 2006 byl na tomto poli poněkud klidnější než rok předešlý. Mimo větších skupin **želv čtyřprstých** (*Testudo horsfieldii*), **želv zelenavých** (*T. h. hermanni* a *T. h. boettgeri*) a **želv žlutohnědých** (*T. g. graeca* a *T. g. nabeulensis*), které jsou většinou umístěné na karanténě, do centra přišla **želva paprscitá** (*G. radiata*), **trnorep zdobený** (*Uromastix ornata*) a 3 **hroznýšci turečtí** (*Eryx jaculus*). Je třeba ovšem podotknout, že centrum je stále ještě zaplněné zabavenými plazy z uplynulých let.

Rybí kolekce se v průběhu roku poněkud měnila v souvislosti s dorůstáním ryb zejména ve velkých akváriích pavilonu Indonéská džungle. Museli jsme zrušit chov **hadohlavců červených** (*Chana micropeltes*), protože napadali osazenstvo

velké nádrže v horní části Indonéské džungle. Podobně se v akváriu ve vstupní části chovali **nožovci velcí** (*Chitala chitala*), kteří silně zdecimovali některé skupiny parmiček a duhovek. Proto jsme i tyto ryby přenechali zoologické zahradě v Plzni. Z velké nádrže v dolní části pavilonu indonéské džungle vymizela skupina **baramundimalajských** (*Scleropages formosus*).

I v roce 2006 jsme se soustředili nejen na chov plazů a úroveň expozic, ale i na **výzkumnou a publikační činnost**. Mimo dvou probíhajících diplomových prací s tématy želv černavých (*Heosemys grandis*) a morfometrického zpracování želv obecně jsme začali spolupracovat na diplomové práci třetí, která se zabývá růstem mláďat varanů mangrovových (*Varanus indicus*). Prostřednictvím Dr. Reháka jsme zapojeni do velmi zajímavých projektů genetického výzkumu populací hroznýšovců kubánských (*Epicrates angulifer*) a leguánů kubánských (*Cyclura nubila*). S Yaleskou univerzitou spolupracujeme na článku o poddruhově struktuře galapážských želv (*Geochelone nigra*) v lidské péči. O našich chovatelských metodách a výsledcích jsme publikovali dva články v německém odborném časopise Marginata (autoři Velenský, Velenská). Jeden se týkal rozmnožování želv pardálích, druhý našich zkušeností se želvami obrovskými (*Geochelone gigantea*). Na odborných fórech jsme přednesli několik přednášek, týkajících se chovu želv a hadů (konference Rakouských přátel želv, Národní muzeum, konference karlovarských teraristů, schůze Klubu chovatelů želv). Pokračuje spolupráce s Přírodovědeckou fakultou UK formou exkurzí studentů. Exkurzi po zázemí chovů jsme uspořádali i pro Sdružení přátel zoo, dva velmi intenzivní půldny jsme věnovali externím průvodcům zoo s podrobným výkladem našich záměrů a s prohlídkou všech chovatelských prostor.

Zoologická zahrada leží v unikátním přírodním rámci a hostí na svém území velmi vzácné živočichy. Jsme rádi, že v roce 2006 se naplno rozběhl projekt in situ na výzkum a ochranu místní populace užovky podplamaté (*Natrix tessellata*). Ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny jsme si stanovili hlavní cíle a metody tohoto výzkumu. Výsledkem první etapy byla publikace Středoškolské odborné činnosti s názvem „Základní průzkum populace užovky podplamaté (*Natrix tessellata*) v Praze Troji“ autora Mikuláše Velenského. Práce zvítězila v krajském kole SOČ a v celostátním měřítku se umístila na 4 místě. Důležitější je ovšem suma poznatků, kterou jsme dosud získali pomocí šetrné metody individuálního poznávání jedinců a mnoha set hodin terénní práce. Další částí projektu bude telemetrické sledování vybraných jedinců. Výsledkem projektu budou konkrétní návrhy ochrany populace na letních i zimních stanovištích a na přesunu mezi nimi.

Novou oblastí výzkumu a ochrany místních živočichů je lokální batrachofauna. Niva řeky Vltavy je velmi významné stanoviště i migrační trasa pro minimálně 5 druhů žab. Zoologická zahrada se při vybudování Vodního světa snažila vytvořit příznivé podmínky k životu i k rozmnožování těchto ohrožených (v našem i celosvětovém měřítku) živočichů a bude nezbytné velmi bedlivě sledovat, jak tyto podmínky využívají, a co je možné pro prosperitu jejich populací udělat. Velmi nadějně vypadá projekt revitalizace starého mlýnského náhonu pod výběhy horských koz, který by se rovněž měl v blízké budoucnosti stát důležitým stanovištěm obojživelníků.

Petr Velenský, kurátor

Chovatelství - koně Převalského

Mezinárodní plemenná kniha a současný stav celosvětové populace koně Převalského

V mezinárodní plemenná knize koně Převalského, od roku 2001 dostupné všem zájemcům ve webové podobě, bylo na konci roku 2006 zapsáno více než 4650 jedinců dokládajících historii chovu od roku 1899. V celosvětové populaci koní Převalského, která v roce 2006 čítala 1850 žijících jedinců, pokračoval trend minulých let, kdy se těžiště chovu stále rychleji přesouvá do národních parků a záchranných center v Mongolsku a Číně a semirezervací ve střední a východní Evropě. Většina zoologických zahrad chovajících koně Převalského omezila připouštění na míru nezbytně nutnou k udržení menších chovných či expozičních skupin, při zachování stávající genetické variability. V současné době žije více než třetina světové populace koní Převalského v přírodních nebo přírodním poměrům blízkých podmínkách. Vzhledem k příznivému vývoji početnosti těchto populací skončilo období každoročních transportů z Evropy do Mongolska a Číny. V nejbližší budoucnosti se počítá s přesuny už jen mezi chovnými centry v aklimatizačních stanicích a národních parcích Mongolska a Číny. Doplnování vysazených populací jedinci z evropských, amerických či australských zoologických zahrad připadá v úvahu jen v omezené míře z genetických důvodů. Dalším důvodem ukončení pravidelných transportů jsou vysoké náklady na leteckou dopravu koní.

V Mongolsku pokračovala reintrodukce koní Převalského ve třech centrech – Tachin Tal v národním parku Gobi, Chustajn Nuruu v stejnojmenném národním parku poblíž Ulanbátaru (obě stanice byly otevřeny v roce 1992) a nové aklimatizační stanici Khomiin Tal vybudované v letech 2003–2004 poblíž hranic národního parku Khar Us Nuur, asi 250 km od města Hovd. Stanici vybuďovala ve spolupráci s mongolskými ochranáři francouzská nadace Association Takh a francouzská pobočka WWF; v říjnu 2004 a srpnu 2005 sem bylo převezeno 20 koní z rezervace Le Villaret v jižní Francii.

Z hlediska vytčených cílů dosáhla v Mongolsku největších úspěchů stanice v národním parku Chustajn Nuruu, kde na konci roku 2006 žilo na 170 koní, z toho dvě třetiny se volně pohybují po celém území parku. Od roku 1992 se zde narodilo přes 220 hříbat. I když každý rok téměř čtvrtina narozených hříbat padne za oběť vlkům, populace stále roste. Při porovnávání se stanicemi Tachin Tal a Khomiin Tal situovanými v polopouštních a pouštních zónách je však třeba vzít v úvahu, že Chustajn Nuruu leží v podstatně příznivějších klimatických a vegetačních podmínkách, ovšem mimo historický areál rozšíření koně Převalského. Velkou nevýhodou je omezená rozloha parku, který je navíc obklopen početným osídlením. Riziko představuje stálá přítomnost domácích koní. Rok 2006 byl velmi bohatý na události v Tachin Talu a přilehlé části národního parku Gobi, v oblasti, kde na přelomu 60. a 70. let minulého století žili poslední divocí koně. Na jaře 2006 se ve volně žijících stádech narodilo 18 hříbat a celková početnost populace poprvé v historii reintrodukce přesáhla sto jedinců. V červenci 2006 byla poblíž stejnojmenné osady slavnostně otevřena nová budova správy národního parku Gobi vybavená školícím střediskem a laboratoří. Finanční prostředky a výstavbu budovy obstarala mezinárodní nadace International Takhi Group (ITG) a mongolská vláda. Pražská

zoologická zahrada přispěla zakoupením technického zařízení potřebného k sledování volně žijících stád koní Převalského. Přes nesporné úspěchy reintrodukčních projektů existují i problémy. V národním parku Chustajn Nuruu se množí případy agresivního chování přespočetných hřebců, kteří vyvolávají ve stádech konflikty a někdy zabíjejí hříbata. V Gobi jsou stále velkým problémem vlčí smečky, v srpnu a září 2006 jim padlo za oběť 12 koní. Třetí mongolský projekt v lokalitě Khomiin Tal je stále na počátku, ani v roce 2006 se zde dosud nenarodilo ani jediné mládě a zdá se, že úvodní etapa aklimatizace bude stejně obtížná jako v národním parku Gobi.

Dobrých chovatelských výsledků dosáhla i čínská stanice Jimsar v provincii Xinjiang, kde se od roku 1990 narodilo přes 220 hříbat. Po dlouholetých odkladech se v letech 2002–2004 za spolupráce zoologických zahrad ve Washingtonu a Kolíně n. R. uskutečnil přesun části chovného stáda z Jimsaru do rezervace Kalameili o rozloze 1,7 mil km² na severním okraji Džungarské pánve v podhůří Ťan-šanu. V letech 2005–2006 se zde narodila první hříbata. Vzhledem k tomu, že lokalita je vzdálena vzdušnou čarou asi 180 km od mongolské aklimatizační stanice Tachin Tal, existuje naděje, že by v budoucnu mohlo dojít k propojení vysazených populací a obnovení starých stezek, kudy divocí koně ještě počátkem 50. let minulého století táhli v tuhých zimách z podhůří Mongolského Altaje do džungarských stepí.

V rámci návštěvy Mongolska proběhla 14. července v přírodovědném muzeu v Ulanbátaru vernisáž výstavy „Divocí koně z Prahy“ připomínající podíl Zoo Praha na záchraně koně Převalského a naše kontakty s mongolskými vědci a institucemi. Vernisáže se zúčastnil osobně i velvyslanec ČR v Mongolsku pan Jiří Nekvasil. V průběhu návštěvy se podařilo s mongolskými odborníky oživit někdejší kontakty z poloviny 90. let a vytvořit podmínky pro opětovné zapojení pražské zoologické zahrady do programu návratu koně Převalského přírody západního Mongolska.

RNDr. Evžen Kůs, vedoucí oddělení

Chovatelství - veterinární zpráva

Veterinární služba byla zajišťována 2 veterinárními lékaři a jedním zastupujícím. Z nálezového hlediska byla situace poměrně klidná. Opakovaně jsme řešili několik ohnisek salmonelózy, které se nám podařilo úspěšně zdolat. Pro rok 2006 byl typický výskyt aviární influenzy. V areálu zoologické zahrady ani v blízkém okolí nebyla tato nákaza zjištěna. Přesto se s ohledem na celoevropskou situaci velmi intenzivně diskutovala možnost preventivní vakcinace. Zpočátku to vypadalo, že dojde k celoplošné vakcinaci ve všech zoologických zahradách v České republice. Na základě zkušeností z ostatních evropských zoo a opakovaných diskusí mezi SVS ČR a zástupci zoologických zahrad nebylo k vakcinaci přistoupeno. Tento krok se ukázal jako velmi prozřetelný a poděkování patří všem zúčastněným.

V měsíci lednu jsme se rozhodli komplexně vyšetřit samce varana komodského. Byla mu odebrána krev a zrentgenovali jsme mu tělní dutinu. Zvětšení tělní dutiny bylo způsobeno jeho velmi dobrou výživnou kondicí. Kurátor následně přistoupil k úpravě krmné dávky. U samice levharta mandžuského byly zjištěny eroze na jazyku a sérologickým vyšetřením jsme potvrdili herpesvirovou infekci. Podpůrnou terapií jsme tento stav v následujících 7 dnech zvládli. Tygřice sumaterská si ulomila levý horní špičák. Museli jsme ji imobilizovat a ve spolupráci s dentistou provést ošetření zubu. Samice paovce hřivnaté si na dvakrát zlomila femur levé pánevní končetiny. Jelikož byla ve vysokém stádiu březosti, nechali jsme končetinu zhojit konzervativním způsobem. V karanténě nám uhynula samice dikobraza jihoafrického na *Pseudomonas aeruginosa*. Tato bakterie byla odolná vůči několika typům antibiotik. Ve společné expozici poranil samec antilopy losí samce vodušky červené. Jednalo se o zhmoždění lumbálních obratlů s následným poškozením míchy. Voduška se postupně zhoršovala a přes veškerou snahu se tento stav nepodařilo zvládnout. U člunozobců jsme pokračovali v odběrech krve a kontrolních RTG vyšetřeních. U labutě koskoroby si vyžádalo poměrně dlouhou dobu léčení otlaků prostředních prstů obou běháků. U náhle uhynulé samice vakoveverky jsme v močovém měchýři objevili neznámý druh oblého červa, který způsobil jeho obstrukci. Apatie, slabost a nechutenství u lamy alpaky přetrvávaly více než 2 týdny. Prohloubenou diagnostikou jsme zjistili nedostatek železa, glykémii i glukosurii a zvýšený počet leukocytů. Nakonec se podařilo tento stav terapeuticky dostat pod kontrolu, příčinou byla s největší pravděpodobností infekce bakterií *Clostridium perfringens*, typu E. V únoru jsme zaznamenali zvýšený nárůst papulózní masy na horní dásni u samce makaka vepřího. Histologickým vyšetřením byl zjištěn orální papilom. Bohužel jsme v tomto měsíci přišli o samce jelena pudu. Pitvou byl diagnostikován hnisavý zánět ledviny s přestupem na serózy dutiny břišní. U zabavených chameleonů Fischerových jsme se opakovaně setkali se zadrženou snůškou. Po aplikaci kalcia a oxytocinu se samicím podařilo vajíčka vyklást. U nově přichozí gepardice jsme několik dní léčili akutní rhinotracheitidu. U mláděte medojeda jsme pozorovali náhlou apatii a nechutenství. Mládě se nebránilo a bylo úplně odevzdané. Intenzivní terapií se stav normalizoval. U chápanů středoamerických chovatelé zaznamenali výskyt poměrně hlubokých ran na bocích. Zvířata si rány navzájem čistila a tím také zvětšovala. Chirurgickým ošetřením ran a následnou hospitalizací se zabandážovanými hrudními končetinami se podařilo tento problém u chápanů vyřešit. Mladá samice bongy si zlomila levý metatarsus v polovině délky. Stabilizaci končetiny jsme provedli pomocí pryskyřičného kastu. Zlomenina byla za 6

týdnů prohlášena za zhojenou. Tato samice má následující rok odejít do Indonésie, výměnou za již příchozí varany komodské. U leguána kubánského jsme po akutním úhynu objevili žloutkovou peritonitidu vzniklou rupturou žloutkových koulí ve vejcovodech. V měsíci březnu jsme u tamarínů žlutorukých zaznamenali slabost a třes těla i končetin. Tyto symptomy byly výrazné především u samice. Přidáním vitamínu D3 do krmné dávky se tento stav rychle upravil. Mladý samec paovce si ulomil levý roh. Pahýl silně krvácel. Chovatelům se zvíře podařilo velmi brzy odchytit, a tak jsme krvácení i pahýl mohli bezpečně zakrýt obvazem. Stará samice velblouda neočekávaně porodila ve výběhu. Mládě bylo od samého začátku velmi zpomalené a zpožděné ve svých projevech. Navíc byla zjištěna deformita v karpálním kloubu levé hrudní končetiny. Přes veškerou snahu se stav nepodařilo korigovat a nakonec jsme přistoupili k euthanasii. Pitvou byly zjištěny i změny v mozku, které vysvětlily výše uvedené změny v chování. U samice bonga došlo po porodu k výhřezu pochvy, což si vyžádalo anestézii, repozici a fixaci pomocí Flessových svorek. Po 10 dnech jsme svorky odstranili, recidiva již hlášena nebyla. Spojování hyen čabrakových bylo velmi vzrušené a zvířata se chovala vůči sobě velmi agresivně. Hůře dopadl nový samec, jemuž samice ukousla kus dásně spodní čelisti. Hyeny jsou však velmi tvrdá zvířata. Týdenní aplikace analgetik a antibiotik zabránila dalším komplikacím, příjem potravy nebyl u tohoto zvířete narušen. Samice orla kamčatského si poranila předloktí levého křídla. Jednalo se hlubokou starou ránu, která si vyžádala 2 týdny intenzivní terapie. Zpočátku samice odmítala potravu a bránila se odchytu, po několika dnech se adaptovala a průběh terapie se tím výrazně ulehčil. K poranění došlo pravděpodobně po průletu okolo parkosu umístěného ve voliére. U samice takina došlo k předčasnému porodu. Původci nákaz nebyly zjištěny, mládě ještě nebylo plně vyvinuté, ale nejevilo známek abnormalit. Samice frankolína žlutohrdlého nebyla opakovaně schopna snést vejce. Farmakologicky jsme ji podpořili, ke snůšce pak došlo v pozdních odpoledních hodinách. Jelikož se tento problém dále opakoval, rozhodli jsme se při následujících obtížích ponechat zvíře v klidu a již mu nepodávat medikamenty. Samice se doposud s tímto problémem úspěšně vyrovnala. U samce geparda chovatelka pozorovala nechutenství a otok levé tváře. V anestézii jsme zjistili absces uvnitř dutiny ústní. Po jeho ošetření se stav geparda velmi rychle vrátil k normálu. V dubnu jsme řešili výskyt alopecie u dvou samic makaků vepřích. Po různých vyšetřeních jsme dospěli k závěru, že se jedná o psychicky podmíněnou záležitost. Obě zvířata si srst sama vyškubávala. Po jejich separaci ze skupiny a podpurném podávání biotinu jsme pozorovali plynulé zarůstání obou samic. Návratem do skupiny bohužel došlo k opakovanému patologickému chování obou jedinců. U mladého samce makaka vepřího chovatelka zaznamenala strnulou chůzi a neochotu k pohybu. Samec byl s největší pravděpodobností napaden vůdčím jedincem nebo se mohl zranit pádem ze stromu. Po vyloučení jiných příčin a zhodnocením celkového stavu se podáním analgetik zdravotní stav upravil. Jelen wapiti ve výběhu napadl nejstarší samici a propíchl jí koleno pravé pánevní končetiny. Poškození kolena bylo rozsáhlé a navíc ránu zasáhla bakteriální infekce. Zvířeti jsme již nemohli pomoci. Zůstává pro nás záhadou, jak mohlo dojít ke komplikované zlomenině u samce hyeny čabrakové. Chovatelka nejprve pozorovala kulhání na pravou hrudní končetinu. Po několika dnech nedošlo ke zlepšení, tak jsme přistoupili k důkladnému vyšetření končetiny. Diagnostikovali jsme komplikovanou frakturu humeru, kterou se nám podařilo ve spolupráci s kolegy z veterinární kliniky stabilizovat. U samce sitatungy ve Vodním světě chovatelky zaznamenaly epizodu náhlé ztráty vědomí. Uvažovali jsme o možném epileptickém záchvatu. Samec však náhle uhynul 14 dní po této epizodě. Při pitvě byl nalezen absces v pravé srdeční

komoře a abscedace plic. U samice antilopy vrané jsme diagnostikovali traumatickou retikulo-peritonitidu. Bohužel se nám zvíře nepodařilo zachránit. Ve výběhu urzonů jsme se potýkali s opakovanou parazitární infekcí (tasemnice). Léčba praziquantelem se jevila jako nedostatečná. Proto jsme aplikovali fenbendazol 5 dní ve standardní dávce. Bohužel se ukázalo, že tento druh je na tento preparát extrémně citlivý. Z hlediska porodnosti byl rok 2006 velmi úspěšný u žiraf. Pouze v jednom případě mládě nepřežilo. Matka mu způsobila trauma hlavy, kdy v mozku byla navíc zjištěna i přítomnost bakterií. Matka byla prvorodička, čímž lze vysvětlit její chování. V tomto měsíci jsme zjistili u mladého samce pelikána kadeřavého otravu PCB a DDT. Klinické projevy otravy jsme pozorovali delší dobu, ale potvrdit se nám to podařilo až postmortálním vyšetřením. Zdrojem těchto cizorodých látek mohly být krmné ryby. Podobnými příznaky trpěla samice, která byla ze stejné snůšky jako uvedený samec. U té byla zjištěna vysoká hladina rtuti. Svou roli mohly sehrát i jiné faktory, např. genetika rodičovského páru či snížená imunita u těchto ptáků. Shodným nálezem u obou ptáků byla těžká parenchymatózní degenerace jater. V květnu jsme se rozloučili s jedním z nejstarších baribalů chovaných v zajetí. Pro pokročilou artrózu pánevních končetin se již nebyl schopen pohybovat. Podobně skončil život samice buvolce běločelého, u které došlo k výraznému patologickému nárůstu kostní tkáně na obou karpálních kloubech. Jedna končetina byla v trvalé extenzi a druhá naopak ve flexi. V červnu jsme vypomohli Lesům hl. m. Prahy při úpravě přerostlých paznehtů u kozy šrouborohé, muflonů a daňka. U samice tygra sumaterského jsme museli odstranit část patologicky změněné mléčné žlázy a provést plastiku kůže na levém boku. V tomto měsíci bylo též nutné provést korekci přerostlých kopyt u koní Převalského umístěných u zámku ve Slatiňanech. U samic lachtana jihoafrického jsme aplikovali antikoncepci, jelikož se mladý samec pokoušel o jejich páření. V červenci jsme zrušili transport klisny koně Převalského do Zoo Moskva, neboť u ní došlo ke schvácení kopyt. Více postižená byla kopyta hrudních končetin. Samice maki trpasličího si nešťastně zlomila levý metatarsus. S pomocí injekční jehly se podařilo tuto zlomeninu stabilizovat. Pooperační terapie však trvala celý měsíc. U samic ledních medvědů jsme se potýkali s opakovanými průjmy a nacházeli jsme zbytky nestrávené potravy v trusu. Aplikací Pancreolanu forte a antibiotik se trávicí procesy u obou medvědic upravily. Příčinou těchto obtíží byla infekce bakterií *Clostridium perfringens*. U slonic Shanti a Gulab docházelo k tvorbě nekvalitní rohoviny a prasklin na kopytech. Doplněním krmné dávky o biotin a aplikací Chlumského roztoku se speciální mastí došlo k vymizení těchto obtíží. V srpnu jsme dovezli nového býka zubra ze Zoo Amsterdam. Jeho pobyt na karanténě se bohužel protáhl více, než jsme si představovali. Až kultivační vyšetření definitivně vyloučilo podezření na paratuberkulózu. Nepodařilo se nám zachránit žádné z vylíhlých mláďat ibisů hagedašů. Již několik dní stará mláďata trpěla dnou a dalšími metabolickými poruchami. Nejstarší mládě mělo postižené klouby křídel a končetin, kdy kultivací byla prokázána *Escherichia coli*. Tyto nálezy považujeme za sekundární, hlavní problém bude asi v nevhodném rodičovském páru. U nejstarší samice bonga jsme odstranili velký absces, který dosahoval velikosti dětské hlavičky. U samice tapíra jihoafrického byl pozorován bělavý výtok z pochvy. V počátcích jsme denně aplikovali 2 Betadine čípky přímo do pochvy. Později jsme přistoupili k celkové terapii pomocí antibiotik, která byla vybrána s ohledem na citlivost vykultivovaného patogenu. V tomto měsíci jsme museli ukončit životní pouť nejstaršího koně Převalského na světě. Klisna Cilka již nebyla schopna vstávat a to bylo jasnou indikací k provedení tohoto nepopulárního výkonu. Srpnovým měsícem započala spolupráce mezi Zoo Praha a ČZU Praha, kdy jsme se stali veterinárními

konzultanty chovu antilop losích v Lánech. Vedle nejstaršího koně Převalského chovala Zoo Praha i nejstarší mirikinu noční na světě. Její život ukončil maligní nádor plic. Holub nikobarský byl napaden a těžce poraněn ve společné voliére. Agresorem byl bažant argus. Roztrhanou kůží krku a volete se nám podařilo po několika desítkách minut zrestaurovat, a holub tak mohl být opět zařazen do expozice. Již ne ovšem k argusovi. Náhlý úhyn samce pižmovky hřebenité nás zaskočil. Pitvou byl zjištěn novotvar varlete, který praskl a pták uhynul na vykrvácení do dutiny tělní. Stará samice batagura se nedokázala vyrovnat s aeromonádovou infekcí, která byla komplikována mykózou. Zvíře mělo oslabenou imunitu a svou roli určitě sehrálo i prostředí nádrží v Indonéské džungli. U loriho zelenoocasého docházelo opakovaně k otokům víček, ozobí a končetin. Papoušek byl hospitalizován u kolegyně. Opakovanými testy byl prokázán alergický původ těchto změn. Lokální aplikací léků a úpravou krmné dávky se podařilo stav pacienta stabilizovat. V následujících měsících jsme řešili další zajímavé případy. U bradavičníků se na kůži začaly objevovat papulózní léze. Jednalo se o aspergilomykózu kůže. Zlepšenou krmnou dávkou, úpravou prostředí a lokální aplikací léků se podařilo ztráty těchto plazů minimalizovat. U samce varana novoguinejského vyrostly na pánevních končetinách bradavicím podobné útvary. Pravidelným odchytem byl stav těchto změn kontrolován. Terapie spočívala v podvázání největších útvarů a v lokální aplikaci preparátu, který bránil dalšímu množení buněk. Na podzim se podařilo utéci mladé samici vlka evropského. Dokonce opakovaně. Zvíře však bylo včas lokalizováno a imobilizováno, aniž by to jakýmkoliv způsobem narušilo běžný provoz v zoologické zahradě. U samice hrabáče kapského došlo k uvolnění stoličky v levé mandibule. Postižená stolička byla shodná se stoličkou, která se této samici uvolnila z pravé mandibuly v roce 2005. Úpravou krmné dávky a aplikací podpůrných preparátů byl stav samice udržován pod kontrolou. U mladého medvěda ledního jsme si nebyli úplně jisti pohlavím. Genetické metody selhaly, proto jsme medvěda anestezovali. Zjištění, že zvíře je samice, potěšilo všechny zúčastněné. U sojkovců jihočínských došlo k masivní infekci kokcidiemi (*Isospora*). Než se situaci podařilo terapeuticky zvládnout, uhynuli 2 jedinci. Deponovaný samec amazoňana oranžovokřídlého uhynul na hemosiderózu jater. Dlouhohlávka mexická odmítala měsíc potravu. Komplexním vyšetřením jsme zjistili obstipaci střev. Opakovanými nálevy a klystýry fyziologického roztoku a parafínového oleje se podařilo rozhýbat peristaltiku střev této želvy. Obstipaci pravděpodobně způsobila zrníčka hroznového vína a slupky z kivi. U tučňáků Humboldtových jsme se v tomto roce potýkali s 2 závažnými onemocněními. Jednalo se o infekci *Pasteurella avium* (*gallinarum*) a *Aspergillus fumigatus*. I přes intenzivní terapii se nám nepodařilo zachránit 3 tučňáky. Větším problémem byla bezesporu infekce *Aspergillus fumigatus*. Uhynulí jedinci byli ve velmi dobré kondici, v jednom případě se jednalo o nejstaršího ptáka ve skupině. Důraz je nutné v těchto případech klást na prevenci, neboť časná diagnostika aspergilomykózy je obtížná a i přes vhodně zvolenou terapii je prognóza nejistá.

MVDr. Roman Vodička, PhD., veterinární lékař

Chovatelství - CITES centrum

Třetím rokem jsme oficiálně provozovali záchranné centrum CITES, zatím stále v našich chovných prostorech. Tyto kapacity jsou proto omezené a v důsledku příchodu nově zadržených zvířat prakticky nepřetržitě zaplněné.

Počet zadržených a zabavených zvířat k 31. 12. 2006

	samci	samice	neurčeno	celkem
savci	1	1	0	2
ptáci	5	7	1	13
plazi	27	25	137	189
zoo celkem	33	33	138	204

Zadržená a zabavená zvířata v roce 2006 : ptáci – 1 ks, plazi – 67 ks.

Celkový počet zabavených a zadržených zvířat se snížil, a to ze tří hlavních důvodů:

- Nižší počet zabavených a zadržených zvířat v roce 2006.
- Část zvířat byla vrácena.
- Zlepšení spolupráce s MŽP a tím časnější převod vlastnických práv k zabaveným zvířatům za státu na zoo.

Chovatelství - projekty in-situ

V roce 2006 se plně rozeběhly projekty, které byly zahájeny v předchozím roce. Kromě toho jsme pokračovali v reintrodukčních programech a připojili se k novým. Přehled projektů :

- Monitorování užovky podplamaté v trojské oblasti.

V rámci projektu byla vyvinuta metodika určování stáří užovek a jejich individuální identifikace. První výzkumy byly zpracovány v podobě středoškolské odborné činnosti (práce získala 1. místo v celostátním kole).

Aktuálně: Práce pokračuje. Užovky jsou v dubnu již aktivní a ihned se začaly přemísťovat na loviště na březích Vltavy.

- Reintrodukce a ochrana sysla obecného v trojské oblasti.

Byl vybudován vypouštěcí a aklimatizační výběh v odlehlé části severních výběhů a osazen první skupinou syslů. Zvířata si bez problémů zvykla a všechna zazimovala.

Aktuálně: Po technických úpravách dány do voliéry nové 4 páry syslů.

- Reintrodukce sovy pálené a sýčka obecného na území Prahy

Z mláďat sovy pálené a sýčka obecného, odchovaných v roce 2006, připravujeme některé jedince pro vypuštění do přírody v roce 2007.

Aktuálně: Ptáci jsou ve vypouštěcích voliérách. Pokud zahnízdí, bude jim umožněn volný odlet v sobě odchovu mláďat, jinak budou vypuštěni bez vazby na mláďata.

- Reinrodukce čápa černého.

Také v tomto roce jsme úspěšně odchovali 2 mláďata, která jsme nechali volně odlétnout z areálu zoo.

Aktuálně: Rodičovský pár byl opět vypuštěn na ostrůvek v dolní části zoo a nyní seí na vejcích. Mláďatům bude opět umožněn volný odlet.

- Reinrodukce kvakoše nočního

Populace volně hnízdící na území zoo je stabilizovaná a dále pokračuje její monitorování.

Aktuálně: zatím přiletěly 2 páry do dolní části zoo.

- Reinrodukce orlosupa bradatého

V roce 2006 bylo odchováno 1 mládě, které bylo téhož roku vypuštěno do přírody v Alpách.

Aktuálně: v tomto roce s odchovem nepočítáme.

- Reinrodukce puštíka bělavého

Několik odchovaných mláďat je připraveno pro vypuštění do přírody v roce 2007.

- Reinrodukce zubra evropského

V rámci projektu byla jedna z našich odchovaných samic vypuštěna do rezervace v polském Biebrzańském národním parku, kde se po krátkém období aklimatizace úspěšně začlenila do tamního stáda.

- Reintrodukce koně Převalského.

V červenci 2006 bylo poblíž osady Tachin Tal v Mongolsku otevřeno sídlo správy Národního parku Gobi. Jejím hlavním úkolem bude péče o volně žijící stáda koní Převalského. Zoo Praha přispěla do tohoto projektu materiální pomocí, zakoupením technických zařízení potřebných ke sledování pohybu stád na území národního parku.

- Pomoc záchrannému centru pro gorily a jiné primáty v Africe.

Prostřednictvím projektu Českého rozhlasu „Odhalení“ byla získána částka, která odpovídá adopci 4 gorilích mláďat v záchranném centru v Limbe Kamerunu.

- Sup hnědý – zapojení do evropského programu

V roce 2007 snesli 2 vejce, nejméně 1 vypadá nadějně. Pokud bude mládě zdárně odchováno a bude to samec, bude vypuštěn ve Francii.

Všechny tyto projekty mají dlouhodobý charakter a měly by se stát podstatnou součástí náplně práce jednotlivých zoologů i celé zahrady. Z dalších připravovaných je třeba zmínit projekt na ochranu a monitorování obojživelníků na území zahrady a okolí.

Nadále rozšiřujeme počet a kvalitu hnízdních míst na území zoo pro volně žijící ptáky. Tato aktivita bude nadále trvat a pokusíme se ji rozšířit o další možnosti. Například v rámci projektu revitalizace bývalého mlýnského náhonu budou vybudovány hnízdní možnosti pro ledňáčky říční.

Ing. Miroslav Špička, zoologický náměstek

Veřejnost

Rok 2006 potvrdil, že mimořádné zvýšení zájmu o zoo, které se v roce 2005 projevilo rostoucí návštěvností i prezentací zoo v médiích, nebylo náhodným výkyvem, ale pozvolna se stabilizujícím trendem. Ačkoliv nebyly v uplynulém roce otevřeny žádné velké expoziční celky, lidé jsou do zoo přitahováni stále kvalitnějšími službami, pestrou programovou nabídkou i poutavým prezentováním zvířat.

1. SLAVNOSTI

Slavnostní zahájení sezony 1. 4. 2006 – křtiny kuskuse pozemního, pásowce štětinatého, žirafy Rothschildovy a velblouda dvouhrbého, hosté herci Daniela Šinkorová, Dana Syslová, Petr Rychlý a Tomáš Krejčíř

MAYDAY aneb Den nosorožců 1. 5. 2006 – Jek české děti chrání nosorožce – prezentace školních projektů s tematikou „Zachraňme nosorožce“, hosté J. Lábus (herec), hudební skupina Jablkoň, J. Samson Lenk (hudebník)

Dny dětí v zoo Praha 1.–3. 6. 2006

Volný vstup pro děti, Noc snů – program pro rodiny s postiženými dětmi, Druhý den nosorožců (prezentace školních projektů na téma „Zachraňme nosorožce“)

Křtiny mláděte hrocha obojživelného 25. 6. 2006 – hosté dr. Pavel Bém (primátor hl. m. Prahy), Mahulena Bočanová (herečka), Karel Vančura (IPODEC)

Jubilejní slavnost 28. 9. 2005 – oslava 75. výročí otevření Zoo Praha, křtiny tapíra jihoamerického, hosté Jiřina Jirásková (herečka), Jiří Suchý (hudebník), prof. Zdeněk Veselovský (bývalý ředitel zoo), Pražští krasoplavci, Karel Heřmánek (herec)

Setkání sponzorů a přátel zoo 2. 12. 2006 – Staročeské Vánoce a Mikuláš v zoo, hosté Jiří Suchý (hudebník), Jiří Koubek (hudebník)

Moja slaví 2. narozeniny 16.12. – křest knížky o Moje, narozeninový happening u goril, hosté Kateřina Brožová (herečka), Ester Kočičková (zpěvačka a moderátorka), Jaroslav Svěcený (houslový virtuóz)

Štědrý den v Zoo Praha 24.12. – přijďte popřát zvířátkům, vánoční pohádka, volný vstup pro děti

2. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Přednášky, besedy a výpravy s průvodcem

Nadále se rozvíjela spolupráce se školami, které již s výukou v zoo počítají ve svých učebních plánech jako s nedílnou součástí školních třídních i mimotřídních aktivit. Byly připraveny nové tematické okruhy pracovních listů i dalších metodických materiálů pro jednotlivé stupně škol. Jako novinka byly připraveny tzv. **učitelské balíčky** – soubor přírodnin, pracovních listů a metodických pokynů, které si učitelé měli možnost zdarma zapůjčit na dobu pobytu v zoo. V roce 2006 byla takto zpracována 2 témata.

Pro školy všech stupňů bylo realizováno:

výpravy s průvodcem – 398 prohlídek pro 10 030 dětí;

výukové programy a kontaktní povídání pro nižší stupně ZŠ a MŠ – 213 programů pro 5605 dětí (8 výukových programů, 9 témat);

elektronické pracovní listy – zasílány zdarma na e-mailové adresy, 8 témat pro vyšší stupně ZŠ a gymnázia, 5 témat pro nižší stupně ZŠ;

Pro jiné instituce včetně pedagogických center bylo realizováno 36 přednášek (2650 účastníků), pro handicapované spoluobčany pak 14 přednášek (188 účastníků). Dále bylo pro jiné instituce připraveno 106 exkurzí s průvodcem, jichž se zúčastnilo 2448 osob.

Pedagogická a popularizační činnost

Pracovníci zoologické zahrady spolupracují s vysokými školami (PřF UK, PedF UK, ČZU, JČU) i dalšími institucemi (SOSVAZ České Budějovice, VÚŽV Uhřetěves, ČIŽP, AOPK, ČSOP, SVOPAP, Celní ředitelství – sekce výcviku psů, Ústřední kriminalistická laboratoř, Pedagogické centrum VPP). Jsou externími členy katedry didaktiky PřF UK v Praze a ústřední komise biologické olympiády při MŠMT. Působí jako vedoucí, konzultanti nebo oponenti diplomových prací, členové státnicových komisí i jako odborní lektori, připravují odborné přednášky a semináře

Významnou popularizační činností pracovníků zoo je také odborná spolupráce s médii (televize, rozhlas, knižní nakladatelství) a vlastní publikační a přednášková činnost.

Večerní procházky se konaly již tradičně v lednu, srpnu a prosinci (celkem 35 termínů, v každém pro 6–9 skupin), zúčastnila se 2321 osoba.

Nově byla uspořádána akce s názvem Procházky večerní Trojou, která zájemcům nabídla netradiční návštěvu Trojského zámku, zoo a botanické zahrady. Čtyř „zkušebních“ exkurzí se zúčastnilo 347 návštěvníků.

Křtiny zvířat

Rok 2006 byl chovatelsky velmi úspěšný. Proto jsme připravili v průběhu celého roku sled křtin našich nejzajímavějších přírůstků, který vyvrcholil v říjnu. V tomto měsíci, nazvaném Měsíc mláďat, byl v provozu Mojin vláček, který vozil návštěvníky kolem expozic s letošními mláďaty. Jízda byla doprovázena komentářem, který přírůstky představil. O víkendech se pak konaly křtiny vybraných mláďat.

1. 4. Daniela Šinkorová – kuskus pozemní, Petr Rychlý – pásovec štetinatý, Tomáš Krejčíř – žirafa Rothschildova, Dana Syslová – velbloud dvouhřbý

8. 5. Lukáš Polert a Barbora Strýcová – žirafa Rothschildova

14. 5. Zdeněk Škromach, Marián Hošek, Michaela Marksová-Tomicová, Naďa Konvalinková – želvy pardálí

25. 6. Pavel Bém, Mahulena Bočanová, Karel Vančura – hroch oboživelný

12. 8. hudební skupina Wohnout – žirafa Rothschildova

28. 9. Karel Heřmánek – tapír jihoamerický

7. 10. Alena Šeredová – kakadu bílý

14. 10. Sabina Laurinová, mongolský velvyslanec pan Ochir Enkthuur – kůň Převalského

21. 10. hudební skupina Chinaski – žirafa Rothschildova

28. 10. Taťána Medvecká – želva pardálí, Chantal Poulain – leguán kubánský, Václav Koubek – šípovec nosatý

Prázdninová zooškola

Také v roce 2006 byly připraveny jednodenní programy pro děti, které se zajímají o zvířata. Konalo se celkem 8 turnusů (4 v červenci, 4 v srpnu), zúčastnily se 92 děti.

Komentované krmení a setkání se zvířaty

Probíhalo na 21 místě, z toho na 7 to byly přímé prezentace chovatelů, jinde představoval zvířata externí spolupracovník zoo. Konalo se od června do srpna denně, ve zbývajících měsících o víkendech.

Jiné programové a mediální akce

Programové akce pro veřejnost:

Den na pólech (25. 2.), Den v Indonésii (26. 3.), Velikonoce v zoo (13.–17. 4.), Udílení cen Bílého slona nadace Česká zoo (19. 4.), Den Země (22. 4.), Terriers Day (29. 4.), Den rodiny (14. 5.), Víkend Madakaskaru (13.–14. 5.), Den Afriky (27. 5.), Sloní fotbal (8. 6.), Zoopiškvorky, soutěž pro pražské školy (21. 6.), Den mláďat (24. 6.), Narozeniny tygra Asíka (14. 7.), Den otců (2. 8.), Den ABC a křtiny žirafy (12. 8.), Za Oskarem do zoo – narozeniny tučňáka Oskara (13. 8.), Prvňáčci jdou do zoo (4. 9.), Jarmark pro šikovné ručičky – nadace Terezy Maxové (8. 9.), Den seniorů a handicapovaných občanů (1. 10. a 4. 10.), Bubenický workshop (21.10.), Fotografický workshop s Ondřejem Neffem (16.11.), Den Jižní Ameriky (25.11.), Adventní dílny (26.11. a 3. 12.), Představení Louskáček - dramatické studio mladých při Národním divadle (17.12.)

3. JINÉ VÝZNAMNÉ AKTIVITY

Školní permanentky

Projekt školních permanentek se natolik osvědčil, že se stal již tradiční součástí spolupráce pražské zoo se školami.

V období 1. 1.–31. 3. 2006 jsem zaznamenali 85 držitelů. Permanentku využilo 9019 dětí, bylo uspořádáno 108 exkurzí s průvodcem pro 2698 dětí a 79 výukových programů a kontaktních povídání pro 2047 dětí.

V období 1. 10.–31. 12. 2006 zakoupilo permanentku 79 držitelů. Využilo ji 6619 dětí, byly realizovány 93 exkurze s průvodcem pro 2610 dětí a 89 výukových programů a kontaktních povídání pro 2412 dětí.

Soutěž školních projektů Zachraňte nosorožce

Tuto soutěž vyhlásila pražská zoo dne 1. 12. 2005 pro pražské školy jako součást kampaně vyhlášené EAZA na záchranu nosorožců. Výsledkem projektu bylo samostatné stanoviště v zoo zajištěné žáky školy, kteří informovali návštěvníky zvolenou formou (např. divadlo, výstava). Kromě prezentace projektu žáci na svém stanovišti vyráběli drobné předměty a získávali peníze na podporu záchranných projektů. Akce se zúčastnilo 11 školních kolektivů, z toho 8 z nižšího stupně ZŠ a 3 z vyššího stupně ZŠ. Celkově školy získaly ve dvou dnech (1. 5. a při opakování 1. 6.) na záchranu nosorožců 28 495,50 Kč.

Soutěž školních projektů Zachraňme Madagaskar

Dne 1. 12. 2006 byla vyhlášena akce pro další kampaň EAZA Zachraňme Madagaskar – do konce roku 2006 přihlášeno 13 školních kolektivů, další 4 zoo v ČR projeví zájem o pořádání identické aktivity pro svoje školy (Zoo Ohrada, Zoo Ústí n. L., Zoo Liberec, Zoopark Chomutov)

Přednáškový cyklus a hudební čtvrtky

V roce 2006 pokračoval sled zimních přednášek pod souhrnným názvem Cestovatelské podvečery. Přednášky se konaly od ledna do března a od listopadu do prosince každý čtvrtek po zavírací době zoo. Celkem bylo připraveno 16 setkání, kterých se zúčastnili 424 návštěvníci.

Přednášky stejně jako v loňském roce vystřídala čtvrtční hudební setkání, a to jednou za měsíc, od května do listopadu.

Výstavy

Vůně koření – výstava exotického koření a fotografií ve spolupráci s Botanickou zahradou Praha (14. 1.–29. 1.)

Polární kraje ve fotografiích P. Mixy (1. 2.–28. 2.)

Moje cesty do Indie – výstava fotografií F. Šusty (4. 3.–31. 3.)

Vůně koření – výstava exotického koření a fotografií, tentokrát z Indie, ve spolupráci s Botanickou zahradou Praha (1. 3.–31. 3.)

Za tatranskými kamzíky – fotografie M. Blahouta (1. 4.–19. 4.)

Toulky naší přírodou – haptická výstava ve spolupráci s Botanickou zahradou Praha a Uníí nevidomých (21. 4.–30. 4.)

Zachraňme nosorožce – výstava fotografií ke kampani EAZA (1. 5.–31. 5.)

Výstava dětských prací na téma nosorožci – výherci soutěže časopisu ABC (1. 6.–30. 6.)

Vodní svět – fotografie R. Jaroňka (1. 7.–31. 8.)

75 let Zoo Praha – výstava k výročí založení pražské zoo (historické fotografie a dokumenty z archivu zoo – 28. 9. 2006–31. 3. 2007)

Výstava haptických fotografií P. Wienera (1. 10.–31. 10.)

Brazílie a Kuba na fotografiích T. Doubka (1. 11.–30. 11.)

Stavíme zoo – výtvarné práce dětí ze Základní umělecké školy Prosek (1.12.–9. 12.)

Z rodinného alba – Moja slaví 2. narozeniny (11.- 30. 12.)

Tiskoviny

Trojský koník – časopis pro širokou veřejnost, 2x ročně, náklad 3000 a 5000 ks

Tamtamy z pražské zoo – o zvířatech a lidech – vnitřní časopis Zoo Praha, 6x ročně, náklad 300 ks

„Zoo v plenkách“ – stolní kalendář 2007 v kroužkové vazbě s historickými fotografiemi z archivu Zoo Praha, česko-anglická verze, náklad 4000 ks

Průvodce Zoo Praha aneb Lexikon zvířat – doplněné a aktualizované vydání úspěšné publikace z roku 2003, formát DL, skrytá kroužková vazba, 250 stran, náklad 10 000 ks

Orientační plánec Zoo Praha – aktualizované vydání loňského plánu

Ve spolupráci s nakladatelstvím Argo byla vydána fotografická knižní publikace „Moja – příběh gorilí slečny“ o prvním roku života gorilky Moji, autorem textu je chovatel Marek Ždánský.

Vydavatelství Ringier vydalo knihu J. X. Doležala „Pražská zoo“, která obsahuje rozhovory s pracovníky pražské zoo, kde se též promítá skutečnost, že v roce 2006 oslavila zoo své pětasedmdesátiny.

4. PROPAGACE, MARKETING A MÉDIA

Reklamní kampaně

Odborníky i laiky všeobecně uznávaný a oblíbený styl Michala Cihláře slavil úspěchy i v tomto roce, linorytové motivy používané při reklamních kampaních byly nepřehlédnutelné, veřejnost je rychle identifikuje a spojuje s pražskou zoo.

Toto platilo zejména v první polovině roku, v druhé jsme byli v důsledku skončení dlouholeté spolupráce s tímto výtvarníkem nuceni zvolit nový styl.

Určitým mezistupněm byla **podzimní reklamní kampaň** založená na fotografiích mláďat – významných přírůstků roku 2006 – od fotografky zoo Terezy Mrhálkové. Billboardové i citylightové plakáty malého hrocha, tapíra, žirafy apod. zaznamenaly u Pražanů velký ohlas, mnoho lidí volalo do zoo a chtělo zakoupit tyto motivy, které byly použity rovněž v inzertní kampani v denících Blesk a 24 hodin stejně jako v časopisu ABC. Lidé pozitivně reagovali na didaktickou stránku kampaně – mnoho lidí například poprvé vidělo, jak vypadá mláďe tapíra. Každopádně jsme tak využili výborných chovatelských úspěchů tohoto roku k posílení návštěvnosti (1,1 mil. osob), která bezmála dosáhla úrovně rekordního roku 2005 (1,2 mil. osob).

V průběhu roku jsme začali spolupracovat s **novým výtvarníkem** Vladimírem Veselým, jenž se již dříve podílel na grafické úpravě časopisu Trojský koník a graficky též upravil zmíněnou fotografickou kampaň.

Díky uzavřeným partnerstvím zoo s mediálními subjekty, jakými byli v tomto období Česká televize, Český rozhlas, vydavatelství Ringier v podobě deníku Blesk, 24 hodin a časopisu ABC, vydavatelství dětských časopisů Egmont, Palace Cinemas,

Seznam (nově uzavřená smlouva) a euroAWK se dařilo účinně realizovat reklamní kampaně, zaměřené v zásadě na tyto hlavní cíle:

- zajištění vysoké návštěvnosti
- propagaci nově otvíraných expozic
- propagaci chovatelských úspěchů zoo
- propagaci programových a kulturních akcí v zoo

Na podzim 06 jsme uzavřeli výhodnou reciproční spolupráci s kabelovými TV stanicemi Spektrum a HBO. Z naší strany se jednalo o plnění představující pronájem vzdělávacího centra na 1 den a zajištění prezentační akce pro propagaci nového přírodovědného seriálu, ze strany Spektra a HBO se jedná o poskytnutí reklamního času v podobě odvysílání 100 reklamních spotů na jaře 2007 a upoutávek Zoo Praha před pořady, zaměřenými na přírodu.

Trojská karta

Ve spolupráci s Botanickou zahradou HMP a Galerií HMP (Zámek Troja) jsme realizovali projekt nazvaný Trojská karta a reklamní kampaň na podporu tohoto projektu (billboardy, citylighty, letáky). Trojská karta opravňovala držitele k jedné návštěvě každé ze tří zúčastněných institucí, a to v období od 1. dubna do 30. září 2006. Byla vydána ve třech cenových variantách (dospělí, děti do 16 let a rodiny). Celkem bylo v sezoně 2006 prodáno 50 711 Trojských karet, na které se realizovalo 123 769 jednotlivých návštěv.

Marketing

HLAVNÍ A MEDIÁLNÍ PARTNEŘI ZOO PRAHA 2006

společnost	plnění v Kč (vč. DPH)	
Komerční banka a. s.	1 188 740	
Coca-Cola Beverages ČR s. r. o.	929 356	
Plzeňský Prazdroj a. s.	1 190 000	
Opavia - LU a. s.	1 225 000	
Schöller s. r. o.	800 000	
RMC	357 000	zápočet
Ringier ČR a. s.	1 275 243	zápočet
Egmont ČR s. r. o.	1 082 000	zápočet
Český rozhlas	60 065	zápočet
Seznam CZ s. r. o.	952 000	zápočet
Toyota Motor Czech s. r. o.	952 000	zápočet
Česká televize	věcné plnění	
Palace Cinemas Czech s. r. o.	věcné plnění	
Euro AWK	věcné plnění	
Celkem	10 011 404	

Rozvíjeli jsme nové vztahy a pečovali o stávající partnery. Tak jako v mediální oblasti snažíme se i v oblasti hlavních partnerů o jejich zajímavou skladbu, výhodnou pro zoo. Mezi gastronomické partnery se zařadil Plzeňský Prazdroj se značkou Velkopopovický Kozel, a vystřídal tak Staropramen. Se společností Tatranky Opavia jsme realizovali zajímavý **reintrodukční projekt**, založený na podporu 4 vybraných druhů a k návratu jejich konkrétních zástupců do podmínek volné přírody. Jednalo se o tyto druhy: kůň Převalského, zubr evropský, sysel obecný a sova pálená. Společnost Tatranky Opavia věnovala z každé prodané tatranky v letních měsících 0,10 Kč, díky tomu tak vznikl reintrodukční fond ve výši 1,5 milionu Kč.

Rozvíjeli jsme a upevňovali vzájemně výhodné partnerství s Komerční bankou a společností Toyota Czech Motors, stejně jako s Coca-colou a Nestlé (Schoeller).

S každým z těchto hlavních partnerů jsme uspořádali návštěvnický zajímavé prezentační dny – např. Dětský den s KB.

Společnost Toyota zvolila pro rok 2006 i další léta netradiční, moderní formu stále prezentace v podobě informačních stojanů s obrazovkou, instalovaných ve 4 různých pavilonech.

Fundraising

Koncem roku jsme se společností Fundraising realizovali další dvě kola korespondenční sbírkové akce na výstavbu nového pavilonu pro slony. Tento projekt běží od roku 2003, celkem bylo osloveno 500 000 adresátů v Praze a středních Čechách. Dosud se do něj zapojilo 23 000 osob, od nichž se podařilo získat částku 13 milionů Kč.

Před Vánocemi 2006 jsme oslovili stávající přispěvatele (23 000 osob – tzv. house mailing) i nové potenciální přispěvatele (100 000 os. – tzv. prospect mailing). Tato poslední kola nejsou zatím definitivně vyhodnocena, průběžný výsledek k 31.12. 2006 byl 602 824 Kč v rámci house mailingu a 325 481 Kč v rámci prospect mailingu.

Pronájmy

V oddělení marketingu jsme se rovněž věnovali pronájmům ploch či objektů v areálu zoo, který se stává čím dál atraktivnější jak pro reklamní a produkční agentury, tak pro filmové společnosti. Poptávka stále stoupá. Například za dvoudenní natáčení obrazů do seriálu Ordinace v Růžové zahradě jsme inkasovali 119 000,- Kč. Tyto pronájmy jsou vítaným zdrojem posílení tržeb doplňkové činnosti zoo, celkově jsme za ně v roce 2006 utržili částku 1,2 mil. Kč.

Management

K 31. 12. 2006

RNDr. Miloš Gregar

Radní hl. m. Prahy pro životní prostředí

Ing. arch. Jan Winkler

Ředitel Odboru ochrany prostředí Magistrátu hl. m. Prahy

PhDr. Petr Fejk

ředitel Zoo Praha

Ing. Miroslav Špička, zoologický náměstek

Ing. Karel Hasman, provozní náměstek

Ing. Petr Ptáček, ekonomický náměstek

Ing. Josef Maryška, investiční náměstek

PhDr. Petr Schönfeld, náměstek ÚKV

Ing. Vít Kahle, tiskový mluvčí

RNDr. Pavel Brandl, PhD – kurátor (savci kromě kopytníků)

RNDr. Karel Pithart – kurátor (ptáci)

Jaroslav Šimek, PhD – kurátor (savci – kopytníci)

Petr Velenský – kurátor (plazi)

MVDr. Roman Vodička, MVDr. Jaromír Král – veterinární lékaři

Zbyněk Šiša, Antonín Vaidl, Miroslav Brtnický – provozy chovů

Ing. Antonín Mrázek – vedoucí oddělení krmiv

RNDr. Evžen Kůs – vedoucí oddělení dokumentace

Ing. Tomáš Kapic – vedoucí oddělení obchodu a výměny zvířat

Ing. Ladislav Pavlata – vedoucí oddělení životního prostředí

Stanislav Kupsa – vedoucí oddělení údržby

Josef Stuchlík – vedoucí stavebního oddělení

Yvona Krouská – vedoucí oddělení doplňkových činností

Mgr. Ilona Marková – vedoucí oddělení sekretariátu ředitele

Dana Podzemská – personalistka

Provoz a údržba

Charakteristika činnosti provozního úseku

Provozní úsek svojí činností zajišťuje zejména servis pro potřeby celé organizace, tj. veškerou údržbu a opravy majetku organizace jak vlastními silami, tak formou externích dodávek. Zajišťuje veškeré kontakty v oblasti spojů, opravy telefonní sítě a její servis, správu a servis počítačové sítě. V oblasti dopravy zajišťuje přepravní potřeby vlastními prostředky a silami i nákupem těchto činností, pečuje o dopravní prostředky a mechanismy, provádí drobné a střední opravy dopravních prostředků a mechanismů. V oblasti MTZ a správy majetku provádí centralizované nákupy technického a spotřebního materiálu, tyto skladuje a dle potřeby vydává do spotřeby, smluvně zajišťuje a kontroluje ostrahu areálu a úklid kancelářských a provozních objektů a vybraných návštěvnických expozic. Vlastními prostředky a silami a formou externích dodávek provádí údržbu venkovních prostor, likvidaci odpadu a ošetřování veškerých ploch a porostů, údržbu komunikací zejména v zimním období.

Zajišťuje veškeré smluvní vztahy s dodavateli energií a médií a pojišťovnami. Podílí se na plnění úkolů vyplývajících ze zákona o zoologických zahradách (např. § 2, písm. b), kde svým odborným střediskem OŽP vytváří v expozičních prostorách zahrady atmosféru domovských teritorií jednotlivých živočišných druhů, v ostatních částech areálu dodržuje principy výsadby, vyplývající z regionálních a nadregionálních biokoridorů. Zajišťuje pronájem bytových a nebytových prostor, pečuje o jejich řádný stav a zajišťuje přefakturaci nákladů, vznikajících z poskytování a prodeje služeb a energií ostatním právnickým nebo fyzickým osobám, uzavírá nájemní smlouvy, zajišťuje provoz školícího a rekreačního objektu a ubytovny zaměstnanců.

Působí v oblasti požární ochrany a bezpečnosti práce. Ve své působnosti a kompetenci zajišťuje vztahy se státními, správními a regionálními orgány.

Charakteristika činnosti provozního úseku v roce 2006

Činnost provozního úseku ve sledovaném období byla charakterizována dokončením základní obnovy zoo v roce 2005 po povodních v roce 2002, kdy byly provedeny zásadní opravy budov a staveb, komunikací a strojů a zařízení. Tato skutečnost se projevila ve výrazně nižší potřebě finančních zdrojů pro činnost úseku v roce 2006 ve srovnání s rokem 2005 (čerpání bez OON a pojistného 44,9 mil. Kč oproti 60,7 mil. Kč). Současně byly do správy převzaty v minulém a běžném období nově vybudované a otevřené expozice a provozní budovy.

Z hlediska provozního nebyla řešena žádná mimořádná nebo nestandardní situace; úsek řešil běžné provozní záležitosti.

Nad rámec běžné činnosti lze považovat realizaci dodávek prostředků výpočetní techniky pro všechny úseky v souhrnné hodnotě cca 300 tis. Kč, organizační zajištění nákupu skladového a kancelářského vybavení podle požadavků jednotlivých úseků v souvislosti s dokončením výstavby objektu technického zázemí II a s tím související redislokací pracovišť, nákup 4 ks elektrovozíků John Deere náhradou za techniku zn. Melex a Multicar, které již neodpovídají technickým a provozním požadavkům na provoz v areálu a nákup žacího stroje Rider 21 proflex AWD.

Čerpání nákladů

Čerpání celkových nákladů k 31. 12. 2006 (bez OON a pojistného) činí 44,89 mil. Kč, což odpovídá 100 % RU a meziročně došlo ke snížení o cca 15,8 mil. Kč.

Převážná část nákladů je čerpána v úrovni nebo pod úrovní RU.

Přehled činnosti v oblasti údržby majetku

Provozní úsek v roce 2006 věcně a organizačně zajistil nákup prostředků výpočetní techniky, žacího stroje a 3 ks elektrovozíků John Deere.

V oblasti údržby majetku byly realizovány akce:

- Oprava pláště objektu údržba
- Oprava zámkové dlažby technického zázemí Afrického domu
- Přemístění skladovací plochy v prostoru „Bosna“
- Oprava elektroinstalace objektu v Dolním Dobřejově
- Drobnější opravy (kabelové skříně RIS, čerpací studna vltavské vody, doplnění termostatických hlav ústředního vytápění, nátěry oplocení ve stanici v Dolním Dobřejově, oprava mlatových cest v jižní části areálu, kácení a ošetřování stromů a provedení výsadeb ve vybraných rozhodujících lokalitách).

Ing. Karel Hasman, provozní náměstek

Stavební činnost

V roce 2006 jsme i nadále pokračovali v postupné obnově zoologické zahrady. Hlavní stavby, které nahradily objekty poškozené nebo zničené povodní v roce 2002, byly dokončeny v předchozím roce, zbývala nicméně finalizace některých z nich (pavilon kočkovitých šelem – venkovní voliéry pro malé kočky, vybavenost vzdělávacího centra, zázemí pro novou restauraci, dokončení expozičního celku Vodní svět a opičí ostrovy atd.). Současně probíhaly i další dlouhodobě plánované a připravované práce na rekonstrukcích starších a při dokončování nových expozic, včetně prací na technickém a chovatelském zázemí zoo.

1. Významné stavební akce

Venkovní voliéry pro malé kočky

Koncem roku 2006 vznikla na východní straně pavilonu kočkovitých šelem řada pěti voliér pro malé druhy kočkovitých šelem. Jejich celková plocha činí 565 m² a jsou přibližně všechny stejně velké, liší se především tvarem půdorysu a vnitřním pojetím.

Voliéry mají pevnou betonovou podezdívku a zadní stěny s průchody do přepouštěcí chodby a do vnitřních ubikací. Nosná konstrukce i pletivo jsou ocelové, zepředu jsou voliéry částečně prosklené.

Podklad ve voliérách je tvořen navážkou a vrstvou půdního substrátu, který umožňuje přirozené výsadby. Před prosklenými částmi je položen travní koberec, zbývající plocha je oseta travním semenem. Zastínění obstarávají živé rostliny – hlohy, křoviny a popínavky. V prostorách mezi voliérami jsou vysázené rychle rostoucí vrby.

Kočky mají ve voliérách k dispozici velké množství přirozených parkosů včetně kmenů s dutinami, ve kterých mohou odpočívat nebo se naopak slunit pozorovat okolí. Expozice kočky rybářské je navíc doplněna bazénem, který přiléhá ke sklu a umožňuje pohled pod hladinu.

Hlavní stavbu, úpravu komunikací i terénní úpravy prováděly společnosti ATOS a Čapek, zasklení je dílem společnosti Alfaglass. Ocelové konstrukce i pletivo dodala společnost Ohnesorg. Autorkami výtvarného řešení interiéru voliér jsou ak. mal. Drhlíková a ak. mal. Coufalová.

Voliéry obývají v současné době 4 druhy (jsou uvedené v pořadí zleva doprava z pohledu návštěvníků): jaguarundi, dvakrát levhart obláčkový (starý a mladý pár), karakal a kočka rybářská.

Vodní svět a opičí ostrovy – dokončení

V roce 2005 byla dokončena hlavní část tohoto expozičního celku a zbývala příprava a realizace expozice aligátorů, resp. gaviálů, člunozobců, plameňáků II. a lemurů II.

V roce 2006 jsme dokončili kompletní projekci expozice gaviálů, získali stavební povolení a zahájili vlastní realizaci stavby, kterou plánujeme dokončit v roce 2007.

Náplní stavební akce vedené pod souhrnným názvem „člunozobci“ je vybudování nových vnitřních a venkovních expozic pro člunozobce, plameňáky a lemury. Akce byla zahájena v roce 2005 a pokračovala i v roce 2006 výstavbou pavilonu pro plameňáky a lemury vari. Tyto objekty budou kompletně dokončeny v první polovině roku 2007.

2. Další stavební akce

Technické zázemí II.

Od roku 2005 probíhala plánovaná realizace II. etapy stavby dílen. V červnu 2006 byla stavba dokončena a proběhla již také kolaudace. V průběhu roku byla dále dokončena projekce skladového objektu, úprav oplocení a okolních zpevněných ploch. Projekce stání pro motorová vozidla, mycího stanoviště a výdejny PHM byla vzhledem k legislativním průtahům zpožděna a bude probíhat i v následujícím roce.

Hyeny a lamy

V roce 2006 jsme dokončili kompletní projektovou přípravu akce, získali stavební povolení a zahájili vlastní realizaci akce, kterou plánujeme dokončit v roce 2007.

Dětská zoo – dokončení

V sousedství Dětského areálu vybudovaného v roce 2004 byla v roce 2006 postavena voliéra pro papoušky vlnkované a další drobné exotické ptáky.

Pavilon Indonéská džungle – expozice gibbonů

Jelikož se jedná o potenciálně lidem nebezpečná zvířata, která se naučila rozplétat síť, bylo nezbytně nutné nahradit plastovou síť sítí z ocelových lanek. Současně bylo vytvořeno nové komunikační propojení ložnicových boxů gibbonů s venkovní voliérou tak, aby mohli být vypouštěni ven přímo bez nutnosti procházet vnitřní expozicí.

Rekonstrukce zpevněných ploch a inženýrských sítí

Akce řeší postupnou kontinuální obnovu a zkvalitnění oplocení areálu, výběhů a zpevněných ploch v areálu Zoo Praha a to včetně návštěvnických vyhlídek a krmných míst ve výběžích. V letošním roce jsme realizovali především parkoviště pro vozíčkáře, komunikaci a zpevněnou plochu u PVKŠ, levhartů a paovců, oplocení areálu údržby, sobů, losů, antilop, levhartů, dále rekonstrukci a zkvalitnění vyhlídky u Obory.

SZNR

I v roce 2006 jsme pokračovali v kontinuální obnově odepsaných nebo zastaralých strojů a zařízení. Jednalo se zejména o pořízení 3 nových elektromobilů John Deere, vzduchových clon do pavilonu Sečuán a Galerie Gaston, rozšíření pokladního systému, inhalačního přístroje a narkotizační pušky.

Voliéry dravců

V letošním roce jsme pokračovali v postupné obnově expozičních voliér pro dravce v dolní části areálu zoo, a to realizací dalších dvou nových voliér.

Gastronomické zázemí a sklady

Vzhledem k vysoké návštěvnosti a nutnosti zkvalitnit služby, bylo nutné doplnit vybavenost o další skladové a provozní zázemí tak, aby mohly plnohodnotně uspokojovat nároky návštěvníků. Proto jsme realizovali stavbu skladového a provozního objektu u restaurace Gaston a provedli i původně neplánovanou kompletní rekonstrukci interiéru restaurace Archa.

Chovatelské zázemí

V roce 2005 byl dokončen projekt „Stáj B“ pro územní řízení na poslední část souboru staveb „Africký dům a chovatelské zázemí“. Územní řízení bylo zahájeno, ale majitel sousední nemovitosti se opakovaně bezdůvodně odvolával. Po několikrát opakovaném místním šetření orgán územního rozhodování koncem roku 2006 územní rozhodnutí vydal. Bohužel tímto došlo ke zdržení přípravy realizace akce, a proto jsme byli nuceni zahájení akce odložit.

Realizace energeticky úsporných opatření

Akce z mimořádné dotace MHMP byla provedena v celém plánovaném rozsahu. Bylo provedeno osazení termostatických hlavíc zejména v PKŠ, pavilonu velkých želv, pavilonu velkých savců, objektu údržby, objektu autoparku a na statku.

Rekonstrukce inženýrských sítí

V roce 2006 jsme zajistili zpracování ověřovací studie pro nový výtlačný řad do vodojemu užitkové vody, skupinovou čerpací zkoušku na všech realizovaných odběrních místech a následně i zpracování matematického modelu potenciálu vydatnosti spodních vod v areálu zoo. Tím jsme se připravili na optimalizaci využívání spodních vod a získali reálný podklad pro připravovanou rekonstrukci inženýrských sítí v areálu.

Rekonstrukce lineární expozice papoušků

V roce 2006 jsme dokončili projekci, získali stavební povolení a zahájili vlastní realizaci akce, kterou plánujeme dokončit v roce 2007

Expoziční bazén lachtanů

Byla dokončena kompletní projektová příprava na vybudování nové návštěvnické expozice, bazénu a ubikace. Zahájení vlastní realizace stavby plánujeme v druhé polovině roku 2007, tj. po získání stavebního povolení.

Informační systém

Akce rozšíření informačního systému o instalaci 3 ks informačních kiosků pro návštěvníky byla zahájena až na úplném sklonku roku 2006 a bude dokončena v roce 2007. Kromě toho byla zahájena obnova jmenovkového informačního systému v areálu zoo, Stávající typ jmenovek, který byl nevyhovující z hlediska estetického i funkčního, postupně nahradí dřevěné moduly s variabilním systémem informací podle výtvarného návrhu Sdružení KVADRA. V první etapě bylo realizováno více než 50 titulů jmenovek.

Drobné stavby

V letošním roce jsme realizovali instalaci uzamykatelných boxů pro návštěvníky u všech vstupů do areálu ZOO Praha, dřevěného přístřešku u restaurace Archa a především instalaci 58 ks informačních stojanů s jmenovkami v areálu zoo.

Rekonstrukce TZB (technické zařízení budov)

Akce řeší postupnou kontinuální obnovu a rekonstrukci nevyhovujících technických zařízení budov v areálu zoo. V letošním roce byla realizována především rekonstrukce osvětlení ve skladu beden, doplnění osvětlení ve vzdělávacím středisku, doplnění TZB (hromosvody, závlahové a filtrační soustavy) v pavilonu velkých kočkovitých šelem a v severském lese a instalace kompenzačních tlumivek v trafostanici.

3. Akce plánované pro rok 2007

Rekonstrukce Černohousky

Nemovitá kulturní památka Černohouska je barokní vinařský domek, který dlouhá léta fungoval jako obytný objekt, který již dlouho nesplňuje ani ty nejzákladnější, zejména hygienické požadavky na bydlení. V současné době je objekt uvolněn a ZOO Praha připravuje v souladu s Generellem rozvoje jeho rekonstrukci na stylový gastronomický objekt s rozsáhlými venkovními terasami (původní vinice), které poskytnou návštěvníkům příjemné posezení s netradičními výhledy na údolí Vltavy a panorama Pražského Hradu. V letošním roce jsme provedli průzkumné práce a zpracování studie využití objektu.

Rekonstrukce chovného zařízení pro ptáky

Vzhledem k legislativním průtahům a připomínkám sousedů se pozdrželo vydání územního rozhodnutí. Proto jsme nemohli pokračovat v projektové přípravě akce a tato bude zahájena v roce 2007.

Pavilon slonů – inženýrské sítě a dopravní obslužnost

Realizace vlastní stavby pavilonu je předmětem plánu následujících let. Bylo dosaženo dohody, že přímým investorem nebude zoo, ale OMI MHMP, který již zajišťuje další projektovou přípravu akce. Jelikož výstavba pavilonu slonů, sousedních objektů a ploch je velice náročná na koordinaci inženýrských sítí, dopravní a návštěvnickou obslužnost, zahájili jsme v předstihu zpracování projektu řešení celé oblasti, abychom zajistili koordinaci jednotlivých dodavatelů projektové dokumentace a realizátorů staveb.

Ing. Josef Maryška
Investiční náměstek

Zaměstnanci

V roce 2006 došlo ke změně v organizační struktuře Zoo Praha, a to především v souvislosti s dokončenou obnovou zoo po povodni. Ta znamenala nejen vznik nových expozic, ale především zvýšené nároky na zabezpečení chodu zahrady v oblasti chovatelství i kontaktu s veřejností. V rámci útvaru pro kontakt s veřejností bylo nově zřízeno expoziční oddělení, jehož úkolem bude pečovat i celý informační a orientační systém v areálu i mimo něj. Na chovatelském úseku bylo nově zřízeno samostatné pracoviště sloninec.

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. 2006:

V hlavní činnosti – 194 osoby

V doplňkové činnosti – 10 osob

Průměrný věk zaměstnanců zoo činil 39 let, přičemž nejpočetněji byla zastoupena věková skupina 21–30 let (31 % všech zaměstnanců).

Průměrná délka zaměstnání v zoo činila 7,5 roku. Nejpočetněji byla zastoupena kategorie do 5 let (61,8 %), více než 20 let pracovalo v zoo 8,8 % zaměstnanců.

Průměrná celková délka zaměstnání pracovníků v hlavní činnosti činila 8 let.

Životní výročí zaměstnanců Zoo Praha v roce 2006:

60 let ... Jan Bloch, Jiří Hromas, Alena Šípková, Zbyněk Šíša, Jitka Sadovská, Karel Kabát

55 let ... Romana Anděrová, Helena Němcová, Josef Stuchlík, Václava Špoulová, Jaroslav Škarda

Pracovní výročí zaměstnanců Zoo Praha v roce 2006:

40 let ... Blůžena Čápová

25 let ... Petr Velenský (zároveň celková délka trvání zaměstnání)

20 let ... Nataša Velenská (zároveň celková délka trvání zaměstnání), Martina Štefanová

15 let ... Kateřina Dobrovská, Petr Fedorov, Antonín Tošner, Stanislav Kupsa

Významné nástupy v roce 2006

Andrea Vokřálová, vedoucí expozičního oddělení

Eva Novotná, odborný pracovník interního auditu

Karel Hasman, provozní náměstek

Josef Maryška, investiční náměstek

Petr Schonfeld, náměstek ÚKV

Významné výstupy v roce 2006:

Ludmila Průdková, investiční náměstek

Vladimír Solař, provozní náměstek

Organizační struktura Zoo Praha k 31. 12. 2005

Ředitel

oddělení sekretariátu ředitele

samostatné pracoviště personální

samostatné pracoviště interního auditu

• Zoologický útvar (vedený zoologickým náměstkem)

- chovatelské oddělení I.

- chovatelské oddělení II.

- chovatelské oddělení III.

- chovatelské oddělení IV.

- krmivářské oddělení

- oddělení dokumentace

- oddělení obchodu a výměny zvířat

- samostatné pracoviště sloninec

• Provozní útvar (vedený provozním náměstkem)

- oddělení životního prostředí

- oddělení údržby
- oddělení dopravy
- oddělení správy budov a MTZ

- **Ekonomický útvar** (vedený ekonomickým náměstkem)

- oddělení hlavní účtárny
- samostatné pracoviště práce a mzdy

- **Investiční útvar** (vedený investičním náměstkem)

- stavební oddělení

- **Útvar pro kontakt s veřejností** (vedený náměstkem ÚKV)

- oddělení návštěvnického servisu
- oddělení výchovně vzdělávací
- oddělení expoziční
- samostatné pracoviště publikační
- samostatné pracoviště telefonní centrály

- doplňková činnost**

- oddělení prodeje a služeb
- oddělení PR a marketingu

Dana Podzemská, personalistka